

PRIM-REDACTOR:
CONST. CEMAN-RACOVITĂREDACȚIA: CALEA DOROBANȚILOR No. 10.
TELEFON No. 15-75.

Cluj, Duminecă, 3 Febr. 1924

ADMINISTRAȚIA: CALEA DOROBANȚILOR 10
TELEFON No. 15-22.ANUL IV. NR. L. 45
APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ

UN PAS BUN

Vederea-mi paininită de povara anilor se oprește asupra titlului broșurei unui jurnalist elvețian, care ni-a vizitat țara și ni-a studiat deprinderile. Jean Bauler din Berna și-a intitulat lucrarea sa „Un nouveau danger pour la paix européenne” (Un nou pericol pentru pacea europeană). Răsfoind distras broșura, imediat mi-apare o serie de texte, de documente, de gravuri, etc., prin care se illustrează tema sugerată de titlu. Căutind o însă cu amănuntul, sufletul mi-se împetește și inima mi pare că sângerează ca de o nelegiuire săvârșită.

Insulele joshice la adresa Cehoslovaciilor, Jugoslavilor și Românilor curg cu nemăituită de prin cărțile postale publicate, și ele sunt pururoa întărite de acel dispreț plin de vanitate, care a fost caracteristica maghiarismului modern. Așăderea la nesocotirea autorităților statelor recunoscute de tratatele internaționale, izvoare necurmat de prin apeluri disperate către maghiarimea instrăinată, de prin poeme însuflețite de spiritul războiului, de prin ordine mestegulești pentru surprinerea inișterii și ordinii din statele dușmanite. De-făcarea Jugoslavilor, Românilor și Cehoslovaciilor în lumea cultă a Occidentului european și a Americii a realizată prin gravuri, ce reprezintă unele scene inchipuite de barbarism învechit, altele paseri hrănărețe, cari cu ghiarele lor sfășie trupul mutilat al nevinovatei Ungării. Ura și dușmănia contra popoarelor amintite e jătreținută nu numai prin cărțile didactice puse în mână viăstarilor de fragedă vârstă: ca hărți geografice, manuale istorice, caete muzicale, cărți de ceteră, până și exerciții aritmetice; nu numai prin lecțiunile profesorilor, cari susțin că starea actuală e numai vremelnică și că stăpânitorii de astăzi sunt numai usurpatori nemeritici; dar ceace și și mai grav, este că atare ură și dușmănie e propagată chiar de reprezentanții bisericicești, cari dau uitării, că în templele religioase creștine se predică exclusiv, numai iubirea aproapelui.

Broșura se termină cu mărturisirea oficială a legației ungare din Berna, care recunoaște, că în 1921 Ungaria a exportat 2.268.000 de exemplare, numai de hărți geografice și de caete de muzică; și că dintre acestea 80—90% au fost destinate teritoriilor odincoro subjugate de Maghiari, care acum reîntregite în stăpânirea Românilor, Cehoslovaciilor și Jugoslavilor.

După câteva momente de reculegere mi-am învins indignarea sufletului și revolta inimii, mai ales amin-

tindu-mi scenele duloase, în care Ungurii binecuvântau vrednicia Românilor, cari i-au scăpat de groaznică prăpăstie pregătită de opera nefastă a lui Bela Cun

Mai cu liniște apoi am recitit concludia autorului, care relevând periculoasa politica a Statului ungare, cere marilor puteri să exercite o presiune serioasă asupra guvernărilor lui spre a împedea izbucnirea unui nou măcel, citând și învățmintele profesorului maghiar lăși.

Acest distins scriitor recomandă compatrioților săi cu privire la politica internă să înceteze izolarea internațională, în care se zbate națiunea ungară și să se îndreneze spre o democrație sinceră, introducând reformele necesare; iar cu privire la politica externă, îi le recomandă să accepte cu bunăcredință noua stare de fapt și de drept a Europei centrale și să stabilizească raporturi leale cu vecinii lor.

Reimprospătând în amintirea mea faptele recente petrecute în ultimele luni ale anului expirat și alipindu-le la demersurile de curând făcute de guvernările din Buda-Pesta, mi-se pare, că Ungaria a început a smulge vălul, ce-i iutunea vederea limpede a viitorului ei. Încercările, la început timide, de a-și croi o cale nouă, au întârziat foarte puțin, cari i-au sporit energia. Rezultatele de până acum îi pot servi ca o garanție pentru izbândă speranțelor cinstite. Împedecarea pornirilor neale și încetarea imboldirii spre năzuințe rasvătătoare vor cuceri încrederea vecinilor. Statornicia neclintită de a nimici visurile efemere și de a se consolida în limitile impuse de justiția nepărtinitoară îi va câștiga simpatia lumii dornice de o d n e și pace.

În special sufletul român, din fire nerăzbdunător și lesne erator a sufereițelor îndururate, se va lăsa căstigit cu ușurință, dacă va constata că Ungaria face nu pas bun dacă va constata, că încetează și de săvârșire și propagandă-i criminală și defăimare-i odioasă; dacă va constata în fine, că consideră opera justiției, ca o judecată dreaptă și trairnică, iar un ea o pradă și o inoralitate.

În acest caz ordinea și siguranța vor înlătura bătăliile și neîncrederea; colaborarea sinceră și comună va instala progresul și civilizațiunea, iar principiile subime de libertate, fraterinitate și egalitate, crescute pe temelii solide ale dreptății vor introna armonia socială; atât de mult dorită în urma cataclismului, ce a cutremurat omeneia.

V. DIMITRIU
Prof. Universitar

BRAȘOVUL PRIVIT ÎN GENERAL

Cam prin mijlocul secolului al XIX-lea, când prioritatea elementului săsese era în apogeu dezvoltării sale politice, capitalul în bună parte Independent în viața economică-finanțiară combinat cu o muncă industrială perfectă, a revoluționat înregul organism al municipiului, ajungând factor hotărâtor în evoluțiunea socială de aici. Sași dețind cei dintâi balanta izvoriță din privilegiu aceasta se'nțelege că mănuiau toate interdicțiunile survenite de pe urma fluctuațiilor capitalului a tot putine suveran nu numai în anumite regiuni prielnicie ci chiar pretutindeni în Ardeal. Și să nu ne mire că și astăzi în administrațiunile publice majoroaze elementul lor, ca un „factor” natural și recunoscut nu prin tratatele internaționale ale învingătorilor, ci de însăși vitalitatea firei lor orgolioasă și a capacității vielesugului lent, dar dăunător, cărei oblatune astfel. Bucurie mare nu pot concepe pentru noi din punctul acesta de vedere, dar nici relele ce le simțim dela dănsii zi și zi și cari s'au prea vădit de un timp încoace.

Acolo unde palpită mai întens germenul soului acestor oameni tari în vrednicie rațională, pe cari nu-i pot numi altminteri, fără îndoială ca s'a muncit foarte mult și cu realități înspăimântătoare. Educația își isbește mai întâi ochii și mintea. Codrea, Războiul, Cristianul și alte multe comune unde sașii sunt cel puțin egali cât românii constăteme temeliile incontestabile pe cari iim bizui fondul observărilor.

Gospodăriile de model încearcă cu înbeșugarea producțiunii naturale sprijinită pe pământul cel mai mamos, trântăntănd excelent de unele mecanice ale omenilor binziți cu pistrii de varsat și îngâmțăți — calitatea de căpetenie a vecinilor rase germane din Flandra și de pe țărmul Elbei; străzi curate și bine săpate deacurmeziișul comunelor, luminate electrice începând din biserică și școala până în cotelul cel mai rudimentar al poreului umflat și omivor; case înalte și încăpătoare acoperite numai cu țigla ale căror curți largi sunt vesnic pline de paseri galăgoase; puține cărăciuni dar în schimb mai multe așezăminte culturale și o întimitate desăvârșită în relațiunile zilnice.

Iată dar în câteva cuvinte cum a înțeles acest neam conațional: editățile. Nu țagăduim învățămintele ce au putut lua și noi românii cari am venit în atingere continuă cu dănsii, dar ne întrebăm cu rușine: deee nu căutam astăzi pe o seară mai întinsă activitatea să ne-o îndreptăm spre atări scopuri și fără contactul cu sașii? Spre bucuria mea totuși am constatat că unele comune românești din Ardeal au înțeles acest important lucru, grație conațitorilor lor desotoinți și țărănilor cu tragere de inimă spre propășire. Comuna fruntașă Rășnov dela poalele Buceiilor este o vie imagine în privința aceasta. Primarul ei, Ivan Ducuriu un aprig și vajuic luptător român a condus de patru ani interesele românilor astfel încât editățile a întrecut concurența trufoasă a birourilor sași, clădind mereu case pentru români din cele mai solide

în frunte cu biserică nouă și școala, podoabe și pilde pentru oricine.

Orașul Brașov numărând 40.000 locuitori înainte de război, este împărțit în patru suburii: 1. Scheiul (români) 2. Cetatea (sași și unguri) 3. Blumăna (sași și unguri) 4. Brașovul vechi (români și sași) iar printre acestea se'nțelege mînușna tarabele evreiești o proporție de zece la sută. Unui străin îi este lesne, de a face o enumerare caracteristică în sensul arătat, după judecata ce-i servește ca oglindă de reflecțiune a exteriorului. Cetatea este canalizată complet, cu conducte de apudot, suficiente, pavoazăta vesnic și asfaltată, iluminată din cât permite bugetul „Luft-zulului”; viața comercială se congrețizează numai aicea unde este înălțată și piața deșeurilor și a tranzacțiilor, în sfârșit clădirile so fac mai importante a căror mansarde servese de depozite diverselor mărfuri cari se circulează.

Blumăna, asemenea este învednică în măsură mai restrânsă conform situației etnografice, de considerente cari însemnă gradul de progres al locuitorilor ce-o formează.

Brașovul vechi înclină de un timp încoace să rivalizeze cu Blumăna, grație atenției bine voite a primăriei. După aceste trei suburii constitutive ale orașului vine și nenorocitul de Schei, bătut de Dumnezeu și uitat de sollicitudinea primarilor sași cari s'au perindat de-arândul zeilor de ani, pentru simplul motiv că e locuit de români. Această nu este o acuză veche a vremurilor de prigoană ce au suferit brașovenii ci un ghimpe lufpit astăzi în acuns în corpul gol și părăsit în ghiara atotputerniciei foștilor conducători ai vieții publice de aici. Desnădăjuită a fost nemăngăiața durere a jertfieri de până acum, pândite să tot speroasă jgindu în însăși demnitatea propriilor conștiinți. Acei cari pricinușe fără sfială răni în națiunea naționaliilor stăpânitoare, vor putea țară să nu fie și nu cum ar vrea-o dușmanii.

O problemă de mare importanță care framantă crezul fruntașilor vieții noastre de stat, este înlăturarea crizelor industriale și financiare apărute după război priur'o stare de sub producțiune, adeeă creșterea valorii în raport direct a omului cu lucrul. Scumpirea muncii și descentralizarea capitalului au dovedit cu prisosință că nu pot influența cu nimic ameliorarea ineficiențelor. Dela aceste premise puercedând vedem cum materialmente stăm mai rău ca înainte, avem în schimb o siguranță mai trairnică și o demnitate cari pu de-o parte mijimile naturii omenesti întru'o domeniu al istoriei dor. Cortina de fier a trecutului s'a lăsat învâlăuind grăjile de mîne și mintea noastră a zburat spre taințele bogatelor izvoare ale pământului. Mecanismul dur și întredună-ne-a metalizat puterile înfruptându-le către o strânsă legătură între munca intelectuală și forțele naturale ce ni le oferă anumite erupțiuni ale științei. Cine ar fi crezut că țara noastră s'a asoudă atâtea tezaure nesecate, cari nu pun la contribuție nici un riziș?

I. H. BRENCIU

ORAȘE BASARABENE: ORHEIUL

În adevăr bărbații cu port rusesec: bluză colorată, încinsă cu o curea, pantaloni bufanți, șepci cu cozorocul îngust și cizme până la genunchi; iar femeile cu rochii largi, colorate strident și ghete înalte numai până deasupra glesnelor. Blăniele de iarnă încrețite și solduri, se asemănă cu acele p.ruate de „muscalii” no, tri bucureșteni, afară de brăul roș.

Lucrul acesta face pe vizitator să fie rezervat în atitudinea sa. Dacă însă mergi în iarmaroacele orașelor, aici te mai imbuezi; ochii îți se luminează, urechea e măngăiată. Evreul se tocmeste mereu cu moldovanul spătos și dări, pe limba moldovenească. Ba ceva mai mult: evreul basarabean grăește de nevoie, deprinsă prin contact, o limbă arhaică și curată, aproape ca aceia din cronici, și nu cântă și nu schimonosește topica, accentul și cuvântul așez de grav ca evreul din țargurile Moldovei de peste Prut. Fiermele au început să fie scrise românește; dar la fiecare pas dai de mostre baroce. Deasupra intrăriei unui magazin de pompe funebre este scris: „Prăvăl e de mort”.

La o dușgăna de cereale: „Aiș mîncar de cai evceac”, ș. a. Convorbirea pe străzi e rusească și evrească. Afișele sunt scrise în trei limbi: română, rusă și ebraică; traducerea, însă, în limba oficială e adevărată batjocură a sintaxei, ortografiei și punctuației. Se pare că pe nimeni nu-i interesează un astfel de bagatel. Aceasta e prima impresie pe care ți-o lasă Chișinăul, Balți, Soroca și Orheiul, — pe care le-am văzut și în care am trăit aproape cinci ani; așa că observațiile ce vor

urma se vor referi unele la Orhei, iar cele generale cu mici modificări, la restul orașelor basarabene.

Orheiul, în special pare un țarg ebraic, așezat pe lângă vreo un lac oriental, „Ghonisareth”, spre pildă, și unde au invadat ruși „samoprada”, mai ales că în vecinătatea lui se află o ballă perpetuă cu smărcuri și păpuri, zisă a „Răutului”.

Ca fizionomia lui de oraș asiatic să fie completă, natura l'a înzestrat cu dealuri de calcar coalitic, înspre răsărit, numite ele „Ivanosului” la o atitudine de 181 m. deasupra mării, ce-i face clima foarte călduroasă vara și contribuie la permanent. area frigurilor palustre. Și este așa de murdar și de posomorit Orheiul, că dacă n'ai aveea o ocupație toată ziua și nu ți-ai impune obiectul să trăiești în colțșorului căminului tău, ar trebui să-ți pui ghiara în gât ca pigioli. Majoritatea tinerilor sunt nevoiți să se însoare de timpuriu, chiar înaintea de facerea serviciului militar; iar cine calcă această regulă devenită generală e privit ca un maniac, și i se scoarnește fel de fel de vo be.

Sămbăta ulițe Orheiului sunt înțesate de copii și copile de toate vârștele. Din punctul acesta de vedere se bucură Patria.

Orașul e zidit în apropiere de vechia cetate dela Petrovada, ale căia ruine orheeniile le numesc până azi: „Vechiul Orheiul”.

Rămășetele antice cetății au fost explorate de arheologii ruși și se compun din niște ruine ce se află printre stânci precum și din sub erane în care s'au găsit monede dace și romane, monede cari aparțin familiei Donici.

Scriitorul Zamfir Arbure. În opera sa: „Basarabia în secolul XIX-lea” (București 1893), afirmă în istoricul orașului că ar fi întemeiat pe la sfâr-

de astă dată nu ași putea înregistra decât greseli pe deoparte inertele spiritului german suferind de feudalism, pe de alta lipsa totală de unitate produsă de concurența între indivizi pentru bogăție și mărire, exacerbată prin așa zisa democrație. Cea din urmă aluzie către români. Așa suntem făcuți noi n'ai ce-i face — mi-ar spune cineva la fel zie eu, judecând obiectiv lucrurile.

S'a discutat de-o prelungire a canalizării străzii principale, care duce până în „capul satului” astupându-se Valea prundului prin care s'ar opri scurgerea tuturor necurătenilor. Acest plan fu elaborat de o comisiune de experți în legătură cu cererea locuitorilor din suburbii și mai presus, sollicitat de necesități igienice și estetice. Executarea s'a tot amânăt fie din lipsă de mijloace materiale imediate, fie din pricina războiului și urmării lui. Sunt seuze needificatorii cari emană încrederea primăriei. Cartierii a cărori străzi și ulicioare murdare și nepratice oferă pentru un creștin, senzații și impresii din romanete celebre ale lui Victor Hugo sau Verlain, zace într'un întuneric de nepătruns ce an infern de blasterne pe capul nefericiților locuitori. Oare ce păcat au săvârșit acești sărmani?

Statul nostru unde ar avea la îndemână timp să se ocupe cu micii daraveli, când noi agenții lui mărșăluș nu semnalăm direct remedile și nu cerem cu insistență măsuri dela cei puși spre astfel de mearni? De v're doi ani încoace am constat că primăria care e în primul rând vizată, dă o mai multă atenție necesităților primordiale la care este înjugată prin firea întreprunirilor, și astfel sperăm că nu vom mai fi nevoiți să relevăm durerosele obiectivități. În caz contrar datoria de români cinstiți ne obligă să o spunem în gura mare ca să știe lumea că România mare o vrem strălucită și bogată cum altă țară să nu fie și nu cum ar vrea-o dușmanii.

O problemă de mare importanță care framantă crezul fruntașilor vieții noastre de stat, este înlăturarea crizelor industriale și financiare apărute după război priur'o stare de sub producțiune, adeeă creșterea valorii în raport direct a omului cu lucrul. Scumpirea muncii și descentralizarea capitalului au dovedit cu prisosință că nu pot influența cu nimic ameliorarea ineficiențelor. Dela aceste premise puercedând vedem cum materialmente stăm mai rău ca înainte, avem în schimb o siguranță mai trairnică și o demnitate cari pu de-o parte mijimile naturii omenesti întru'o domeniu al istoriei dor. Cortina de fier a trecutului s'a lăsat învâlăuind grăjile de mîne și mintea noastră a zburat spre taințele bogatelor izvoare ale pământului. Mecanismul dur și întredună-ne-a metalizat puterile înfruptându-le către o strânsă legătură între munca intelectuală și forțele naturale ce ni le oferă anumite erupțiuni ale științei. Cine ar fi crezut că țara noastră s'a asoudă atâtea tezaure nesecate, cari nu pun la contribuție nici un riziș?

Scrisori din Youngstown, Ohio [America]

1 Ianuarie 1924.

Marele ziar „New-York Amerikan” aduce știrea că China trimite șapte bărbați din cei mai buni ai statului pentru a studia progresul Americii Fapte e de apreciat, când o țară, și mai cu seamă una despre care se crede a își rămasă în urmă cu civilizația, își dă silința de a progresa cu pași repezi și caută toate modalitățile ca să-i trimită oamenii săi în țările cari progesează. Câte țări din Europa nu și-au trimis pe bărbații săi cei mai distinși în Statele-Unite, ca să vadă care este secretul că țara aceasta, cea mai primitivă și nouă, progesează cu o repezeală de lumea întreagă stă uimită. Nu mai departe, în vremea războiului, Statele-Unite, au dovedit că în caz de lipsă știu în scurt timp să se pregătiască la orice chemare. Noi românii de aici ne-am gândit de multe ori, că oare care să fie cauza, că țara noastră nu-și trimite comisiuni în acest scop pentru a-și înfățișa legătură cu Statele-Unite, cari i-a adoptat cu dragoste fiii ei?

Noi românii de aici în totdeauna munchim să facem cinste țării noastre și din modestele noastre puteri am făcut totul pentru ca România să fie cunoscută și apreciată de poporul american; durere însă că țara noastră prea puțin s'a gândit ca să ne facă și nouă cinste de a ne trimite aici pe cei mai renumiți bărbați ai ei pentru a face legături prietnești și pentru a dovedi că și țara noastră își are oameni cari se interesează de fiii săi.

Societățile cari formează „Asociația Liga și Ajutorul” și-au încorporat ziarul „Românul”. Această încorporare va purta numele de „Associated printing and Publishing Co.” De această asociațiune se va spora cheltueele cu ziarul „Românul” și tipografia sa.

Capitalul ei va fi de cincisprezece mii de dolari, capital care se va aduna prin acțiuni vândute numai Societăților și o parte membrilor cari aparțin acestor Societăți, cu câte 25 de dolari acțiunea.

Majoritatea acțiunilor va fi întodeuna în mână Societăților, pentru ca societățile singure să poată decide soarta acestei Asociații. A em multe întreprinderi românești cari au progresat dar și atele cari au căzut; noua asociație, însă, promise că va avea cel mai mare succes, având în vedere că în jurul ei sunt cei mai buni și muncitori oameni. Credem că noua asociație ne va face cinsto românilor de aici, căutând ca prin ziarul ei să ne ridice în fața străinilor și să contribuie în măsură cât mai mare la luminarea poporului nostru din această țară.

Trupa artiștilor noștri Ionescu-Ardeal și Creangă, deși e o trupă mică, ne-a făcut multă bucurie și cinste în fața străinilor. Putem zice că sunt singurii cari au mulțumit poporului nostru peste tot și deși au venit aci numai de vreo 9 luni, lumea îi iubeste și respectă. D-lor prin producțiunile artistice distrează foarte mult poporul nostru și deșteaptă dragostea noastră către limba și țara maternă. Dacă toate misiunile românești câte au venit din interese personale, căutau ca cel puțin în parte să mulțumească pe acei cari cu drag alergau din toate părțile la adunările înute de acestea misiuni, totuși ar fi fost bine, dar la urmă se vedea că totul nu era de cât vânărea dolarului. Și în mod firesc lumea începea a se desgusta. Dacă am avea și azi fericirea ca să ne vie oameni cu inimă cari s'a caute încurajarea noastră, oameni cari s'a caute a ne lega sufletul mai mult de țara-mamă, oameni cari prin f pta lor să ne însuflețiască, am putea face și noi mai mult pentru Patrie. Româii americani ar putea face multe lucruri frumoase dacă ar avea oameni cari să-i îndrepte spre căelele bune. Artiștii noștri Ionescu-Ardeal și Creangă, au făcut mult pentru românii americani, și noi niciodată nu vom uita purtarea d-lor și istețimea pe care au dovedit-o prin cântecetele lor frumoase cât și prin danțurile cari au făcut ca din nou să se deștepte în inimile noastre dragostea de tot ce-i românesc.

În anul 1826, guvernul rus l'a înălțat la rangul de capital de județ și imediat după aceasta faavoare, orașul a fost inundat de Evrei, ce au venit din Podolia și Polonia. Ei au transformat Orheiul — spune Arbure — într'un țarg neestetic și insalubr.

Un șir lung de focuri nu i-a folosit nimic; pe mormanele cu cenuse s'au ridicat zi cu zi căsuțe de ale nevoiașilo”. Are o singură stradă bine pavată, zisă a Unirii (fosta Alexandrovescaia) și 22 de uliți. N-are canalizare, gară, grădina publică, tramvai sau măcar birjari de piață. Și totuși Orheiul are tot ce i-ar trebui devenind un oraș de viitor. Se află în fruntea celui mai avut și mai bine înzestrat județ din Basarabia: pământ fertil, păduri întinse, apă din prisos, o arteră mare de comunicație între Chișinău și Noua Suliță, și dacă se va deschide granița, comuna Rezina de lângă Nistru din aceste județ, va juca un rol de prima ordine în legătură cu Odessa. Aici se văd urmele podului pe unde a fost căleț ferat rusească transnitriană. Mulțumită unei administrații străine și a unui regim politic care ucidea în făția privată a zăcut părăsit până la venirea desrobirii. De la această dată orașul a început să se mai învriereze. Spiritul latin vioi și asociabil al nostru a curcit și atras populația habotică.

CESAR TITUS STOICA.

Tin de datoric ca să mulțumesc Ligei Culturale; pentru bunățatea ce a avut-o și a trimis aici pe artiștii Ionescu-Ardeal și Creangă. Iubiții noștri artiști se gândesc să aranjeze o reprezentanție și pentru fondul Ligei Culturale. Românii din orașul Youngstown, sunt foarte însufleții pentru această idee și vor căuta să facă totul ce le va sta prin putință pentru a răspăti gestul Ligei Culturale cu micul lor obol.

Parohia noastră, de la plecarea părintelui Prottopop Ioan Podea, a trecut prin multe greutăți. Spre nefericire după puțină vreme ne-a venit aici un preot care ne-a făcut numai rușine în fața poporului american. Cu greutate mari și după lupta bunilor conducători din ocalitate, am scăpat de preotul cu pricea și spre bucuria noastră ne-a sosit Par. Adm. Prot. Ioan Radu. Durere, însă, nu a trecut numai o săptămână, iar parohia din nou a rămas vacantă. După toate aceste neajunsuri, cu câteva luni înainte Comitetul parohial a ales pe par. E. Gredinariu, un preot tânăr și energic care munceste din toate puterile pentru parohia ocupată, și lumea a început din nou a veni la sfântul locaș. Credem și avem deplină nădejde că parohia noastră, care a fost una din cele mai vestite parohii din America, pe timpul când era protopop Podea aici, acum începe ași căștiga iubirea credincioșilor săi. Dorim ca părintele Gredinariu să muncească tot cu aceiași dragoste și parohienii vor și să-i răspătească munca depusă.

Preotul Gredinariu de altcum e și maestrul de muzică în opera „Baba Hârca”. El e un muzicant bun. Credem că încurând va înființa aici un cor care să facă cinste și fală neamului nostru.

M. T. Roman

Problemele culturii noastre

Trăm în veacul luminei, când im-prejurarile ne impun să ne cultivăm cât mai intensiv spre a ține pas cu progresul în cultură a altor neamuri. Prima condiție de existență a unui popor și a unei țări este fără îndoială problema culturii adevărate. Regretabil se constată însă, că toate păturile sociale ale poporului nostru nu sunt conduse de această problemă. În zilele noastre cultura se întrebuințează în mare parte ca mijloc de viclenie spre a se putea ajunge la anumite bunuri materiale. Aceasta nu e adevărata cultură, nu e cultura inimii.

Dacă voim să fim bine conduși în toate căile vieții noastre, să folosim ca mijloc de căutare la scop numai cultura adevărată — cultura inimii. Zădărnice își frământă mintea pentru ca prin mijloace necinstite să ajungă la scopuri și mai necinstite. Numai atunci poji fi într'adevăr fericit, când ți-ai ajuns scopul prin mijloace oneste, iește din imboldurile curate ale inimii.

Cultura inimii se formează în cercul străns al familiei și în școala, acăror factori de propagare ai culturii se impune să o pozeată înșiși ca mijloc de a cultura pe alții. Întreaga societate omenască se năruie, se prăbușește pe încetul, lipsindu-i acești factori de educație adevărată. Familia și școala sunt medii, în care se formează caracterul și cultura fiecărui individ. Până când nu se va da importanța și sprijinul cuvenit școalei și factorilor săi; până atunci vom fi o bișie de patimi uricioase, cari ne vor împinge în prăpăstie neamul și țara.

Nu e deajuns să viețuim numai pe pământ, fă a fi preocupată de problema culturii. Ni-se cere ca să fim oameni cu calități superioare să studiem, să cunoaștem și să apociem această problemă cu mai viu interes și cu mai multă dragoste, spre a putea cunoaște scopol vieții și a putea fi fericiiți.

Fără lumină înnotăm în întuneric, iar fără cultură, nu putem fi stăpâniți de sentimente nobile, cari pregătesc calea s'gură și adevărată spre fericire. Factorii propagatori de lumină și cultură sunt învățătorii. Ei sunt sufletul școalei, care numai atunci își va putea îndeplini misiunea sa cum se cuvine, când acești factori se vor putea forma înzestrați cu calități distincte cerute și când vor fi mai crațate de nevoile multe și apăsătoare ale vieții anevoioase de azi.

Fără școală adevărată nu este educație, fără educație nu este cultură adevărată, fără cultură adevărată nu e cinsto, fără cinsto nu există fericire.

NICOLAE FIST, prof.

DE ȚINUT ÎN SEAMĂ

S'au împlinit 5 ani, de când s'au pus temeliele pacii; n'ar strica acum când pășim pe cel de-al 6-lea an, să înștrăm câteva din adevărurile, pe care cei mai mulți, după felul cum se poartă, par sau că nu le pot înțelege, sau că le-am dat cu totul uitării. Mai întâi și mai întâi, să nu pierdem cuvina din vedere, că suntem o țară cu adevărat cuprinsă. Nicăieri, pe-un pic de pământ cât cel românesc, n'au fost rănduite de Cel de sus, mai felurite și mai numeroase avuții. Să se știe: ori când am putea zăvoii granițele țării, de oare ce ne p.tem îndestul și prea îndestul, cu ceace rodește țărana noastră!

Însă, grăul, păcura, sarea, aurul, ne sunt pândite de vecini, fără umbră de cruțare. Suntem apoi, așezăți pe calea care leagă ap. sul cu răsăritul, slujim ca o mare piață de desfacere, și în această timp, putem hrăni cu materiile noastre prime, fabricale apusului industrial. De-aceea tocmai, primejdia e ce ne paște, e din cale-afară de mare. Amintiți-vă, că'n toții războiului, ori de câte ori a fost vo ba să se închieie pace pe sub mână, apoi pe capul nostru s'au făcut tomelile; de regulă o parte din țară era menită muscularului, iar alta, austriacului. În al doilea rând: dealungul hotarelor noastre, d șmanii au încheiat hora. Nu e neam astăzi pe lîntul pământului, care să fie cercuit de dușmani, așa cum suntem noi. Spre Soare-Răsare, cazanul rusesc mai cocotește încă; oricum se vor limpezii negurile într'acolo, socotim că numai e român cu scaun la cap, care să se gândească pentru ziua de mâine, la prietenia muscularului înzdrăvenit. Dincolo de Tisa, ca și dincoace de Tisa, fierbe peîn fundamente, ura adunată. E locul să pomienim, cu inima strânsă, că printre neprietinii noștri, trebuie să rândum și pe sârbi, pe sârbi cu care am săngerat cot la cot!

În al treilea rând: avem în cucuprinsul granițelor, și mai cu seamă prin țargurile mari, o pătură de străini și înstrăinași, cu ochi vesnic ațîniți dincolo de hotarele țării. Însfârșit, în al patrulea rând: umirea, rod al atător jertfe, în loc să se întarească, dimpotrivă, se clatină pe zi ce trece, din pricina betșugurilor noastre de tot soiul.

Clipa de față, nu oglindește însă numai primejdiile ce ne încoțesc; clipa de față, mai are și alt lăc; e clipa cea mai prielnică pentru noi, deocare acum, dușmanii noștri, sunt încă slăbiți, ca unii ce-au fost biruiți în măsurarea cu armele. De cercetezi

cu atenție, istoria oricărei nații, bagi de seamă, că odată, odată măcar, tot îi vine apa la moară. Acum trebuie să ne deschidem ochii, acum, căci mai pe urmă, va fi prea târziu!

Ce-ar fi de făcut? Mai întâi și mai întâi, să ne deprindem cu crezul, că pe noi și numai pe noi trebuie să ne bizuim la nevoe. Un neam care m'legește, ori care se bizue prea mult pe ajutor străin, acela ori nu e bătut, ori a utat cu totul zicala bătrânească, că decând e lumea lume, cămașa a mai aproape de piele decât sumanul. În al doilea rând: trebuie să ajungem cât mai curând un neam numeros. Unde-i gloată, acolo se poate înalța ori când zidul; și unde-i raritate, pe-acolo, mai curând sau mai târziu, tot se vor prefrina mosafirii nepoștii. Dar n' e deajuns să fie numai furnicari, ci ar mai trebui să ajungem pe lângă o nație mare, o nație și sănătoasă, cu adevărat sănătoasă, și la trup, și la suflet. În sfârșit, ne mai trebuie să ne sporim pe toate laturile și țară zăbăvă, cultura, de oarece, până și independența politica a unei individualități etnice, atârână de independența culturală!

Aceste adevăruri, n'ar trebui să le piardă din vedere politicienii noștri de toată mână, precum și oamenii de ispravă, care mai stau încă deoparte, uitând că viața unui om, ține cât o biată viață de om.

ION DONGOROZI

Din trecutul nostru

Din sfânta Evanghelică ce se află în mânășirea Humor din Bucovina. Evanghelică de la sfârșitul soc. 10-lea.

ABONAMENTUL: Pe un an 180 lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, funcționari, meseriași și muncitori 120 lei pe un an. Abonamentul plătit înainte; se poate face și pe jumătate de an. ooooo

Cultura Poporului

Abonamentul pentru însușiți finanțare bibliotecii, clubului, etc. costă 300 lei pe an. Pentru sprijinitorii foaie minimum 300 lei. În America 3 dolari. În Jugoslavia 100 dinari pe an. În străinătate 250 lei pe an

A N U L 1 9 2 4

ANUL 1924 a sosit cu bucurie și venirea lui, ne aduce mai multă vioiciune și mai multă răscumpărare sufletească. Pe nesimțite, sunem înfășurați în vraja acestui an. Lăsam în urmă pe 1923, să doarmă și să-și scuture petalele pe 1924. O! An de binefaceri, nu-ți putem înțelege farmecul! În inima mea și a tuturor aceluia cari-și cunosc menirea pe pământ, răsună glasul duos al conștiinței: „mai mult pentru alții și nu multe, ci mult”. Ochii noștri privesc limpede în viitorul de aur, care se întindește, iar în fața noastră se deschid așteptate orizonturi. Ecoul acestui an răsună în inimile aceluia cari știu să prețuiască timpul. Glasul „Culturii Poporului” ne cheamă la sânul ei. Nădăjdum, că'n cursul acestui an, ne vom bucura de ceva mai bun, mai drept și mai adevărat, ca astfel, să pășim către idealul suprem: „Unirea cu Dumnezeu, și mântuirea sufletelor noastre, către o fericire veșnică”. Nu putem zice, că anul 1923 a fost stăpân și fără însemnătate, ferească-ne Dumnezeu! Aceasta ar fi o afirmație nedreaptă, adusă binefăcătorului an! Nu, el ne-a deschis calea vieții, spre mai bine. Drumurile prăfuite și întortochiate ale anului 1923 se vor curăți și în zărea plumburie a idealului nostru, ni se vor îndrepta privirile și cu mai mult preget la muncă neobosită, înarmăți cu credința biruinții, vom continua drumul, care duce spre noi orizonturi.

Luptătorii culturii românești, cari s'au adunat în mrejele „Culturii Poporului” și Sf. Apostoli, în jurul Domnului nostru Iisus Hristos, se vor sacrifica pentru înducirea vieții poporului român. Astăzi, am trecut cu toții dela întineric la lumina și de acum locuim plânsului înăbușit de odinioară, îl va lua cântecul inimii, care șipotește pe buzele catifele ale fiecărui român. Anul 1924 ne va încununa cu lauri strălucitori, căci în lungul și'n latul României, cuvântul înțeles al „Culturii Poporului” va triumfa și fără sovrăre, va pătrunde până în culele adânci ale sufletului românesc. Ori cât de grea ar fi sarcina, noi, cu nădejdea în Dumnezeu, o vom birui și dreptatea sfântă ne va mână către izbândă finală. Lumina „Culturii Poporului” a căror pagini sunt înegrite de penele măestrelor oamenilor de bine și de caracter, va păși în toate căminurile liniște, din întreaga țară. Iată dar că în fața anului 1924, trebuie să înținem, că în fața unui crucifix; și să ne rugăm, ca pe temelia anului trecut, să clădim mureii cuvântului adevăratului, a frumuseții și-a binelui, pentru alinaarea atâtor inimi învinsăngerate, care ne cheamă. Român, din părțile Macedoniei și cei duși peste nouă mări și țări, în părțile Americii, voi cari v'ajți dus, împinși de instinctul luptei pentru existență, uniți-vă într'un singur rând în paginile „Culturii Poporului” și cei din cel-patrul colțuri ale României întregite, căci numai așa pașii tuturor românilor vor merge către lumina adevărului și-a dreptății și a icona sfântă a Mântuitorului ne va călăuzi în viață, căci El zice: „eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. Iar noi, cari mângium pana condeiiului cu aceeași simțire curcenică, să nu uităm, că în nădejdea stovoi din „Cultura Poporului”, românul așteaptă cu dragoste și cu duioșie ziua de mâine, care-i va ușura sarcina și-i va lumina drumul minții.

Pe umerii noștri stă cineva neamului românesc; deci, cu începutul acestui an, să ne oțelim pepturile și să așteptăm, ca din slava noastră cernută, să răsare soarele...

ROMÂNCELOR DE PRETUTINDENI

Bunele mele surioare!
Un gând de dragoste, bun și luminos, mă îndeamnă să-mi iau curajul de a vă scrii și a sta de vorbă cu voi, dacă binevoiiți să-mi îngăduiți aceasta.
N'am să vă vorbesc de ultimele noutăți ale modei; n'am să vă dau sfaturi de frumusețe după cum nici nu am să vă cer asemenea sfaturi.
N'am să vă vorbesc despre drepturile politice cu care cele mai multe dintre noi, ar voi, poate, să se ocupe, nici de alte multe lucruri, la modă astăzi.

Viața ce trăim dela răboi încoace este prea serioasă; nevoile ei prea mari și îngrijitoare ca să nu merite toată atențiunea. Deaceia a-și voi să vorbesc cu voi despre țara noastră despre viitorul ei și al urmașilor noștri; despre nevoile și datorile noastre ca fice bune și dragăstoase ale unei țări măriată de curând. Căci, au trecut numai cinci ani, decând visul de aur al atâtor generații, a fost urșit să se împlinească în zilele noastre. O! visul măreț de Unire al tuturor românilor, nutrit de Marele Mihai, și isbândit de Gloriosul nostru Rege Ferdinand, s'a înfăptuit în sfârșit, astfel că sufletul românilor de pretutindeni, să bată într'un singur ritm, și să fie plin de o singură dorință: aceea de a-i asigura un viitor cât mai strălucit.

Cât sânge s'a vărsat pentru acest vis!

Câte lacrimi au curs, câte dureri au suferit din moarte, din ruini, și suferințe, înălțarea meritată a României de astăzi.

Voi le știți toate acestea ca și mine scumpe surioare! Câte din voi nu a simțit, poate, cum că bărbatul, fiul sau logodnicul mort, murea carne din carnea noastră, suflet din sufletul nostru. Câte din voi nu a trăit urâtul vis al unei ocupații vremelnice, dar dureroase, a cărei trecere a fost asemenea unei furtuni groaznice sortită să treacă, pentru a ne lăsa să vedem și să prețuim tot mai mult limpezimea cerului după care și-a purtat amenințarea, cum nouri ei negri își poartă urgia.

Sângele a milioane de eroi, și mila lui Dumnezeu care nu ne uită, ne-au hărăzit însă, isbândă ce ni se cuvenea. Azi stăpânim răsplata cea mai frumoasă pentru toate aceste jertfe, căci România Mamă, își strânge cu dragoste la piept pe toate ficele ei, atât de prigonite odinioară...

De aceia, chiar o bună parte din marile dureri și regrete, s'au limpezit în cele mai multe suflete, căci scris este ca pe această lume totul să treacă, totul să se uite, și etern să nu fie decât virtutea și adevărul...

O! dragile mele surioare! Dar dacă virtuțile neamului nostru, și mila Celui de Sus au voit să ne înălțăm pe culmi atât de frumoase, e destul? Trebuie să bem, să ne veselim, să ne gătim numai și să ne deslășim, căci, țara acum ne este măriată și visul nostru isbândit? Numai avem nimic de făcut și noi femeile? Numai avem nici o datorie? Ne-am tăiat artele prin cari s'a scurs tot sângele entuziasmului și dragostei de înălțare culturală, economică și morală? Este viața de astăzi atât de ușoară, și de bună încât trebuie, să ne învâim într'o nepăsare de piatră? Ne vom deschide inimile numai plăcerilor câștigurilor ușoare; și ne vom lăsa copleșite de toate păcatele vremii? Iar viațile, lenea, minciuna necinstă, și câte alte blestemății le vom lăsa să forțosească în jurul nostru ca pe niște viespi veninoase, cari nu ne pândesc decât ca să ne otrăvească viața cu venenul lor? Nu avem nici o datorie față de prezent, față de societatea în care trăim,

față de viitor? Și mai ales cum ne înfățișăm noi viitorului?

O scumpele mele surioare, sunt sigură, că asemenea întrebări își pune fiecare dintre noi. Și dacă toate ne întrebăm astfel, care ne este răspunsul? Ce-i de făcut când vedem cum viața ne apasă tot mai greu pe umerii noștri din ce în ce mai slabi; că banul nostru ne este tot mai fără valoare. Se fumulește tâlhăriile; înșelătorile nu se mai sfârșesc; de cele sfinte nu se mai ține seamă ca în trecut. Femeile se pierd tot mai multe; bărbații aleargă tot mai înfrigați după chefturi și petreceri în afară de familie; copiii nu mai au atâta dragoste pentru cuibul în cari cresc, au și de unde viața li smulge în mod brutal, pentru a-i arunca după pâine pe umii mai nepregătiți decât alții... Rău voritorii împrăstie zăniea și bolșevismul, cu cari otrăvesc sufletele cinstite și rătăcesc mințile înfrigurate; unii vind să se înălță peste murea porceasă din sudoarea și osteneala celui harnic.

Ce facem noi scumpe surioare față de această nenorocită stare de lucruri care nu este decât o urmare a cruntului răboi din toată lumea?... Sau ce trebuie să facem astăzi, când România noastră măriată, mai mult decât oricând are nevoie de cât mai multe virtuți; decât mai multe minți nerobite alcoolului și trupuri sănătoase cu brate tari și harnice cari să poată scoate din noi „Leul Aur” din holdele bogate ale țării noastre întregite.

Stă-vom nepăsătoare? Vom închide ochii și vom astupa urechile în fața unor asemenea realități? Eu cred că nu! Femeia română nu poate sta rece când primejdia li minează ordinea, progresul și fericirea patriei sale.

Prea a știut să fie totdeauna la înălțimea vremurilor; prea a știut să înfrunte urgiile trecutului, și deci va ști să înfăture și năpastele prezentului, cauzate în mod fatal de marea răboi. Căci răboiul e ca o vijelie năprasnică. Pe unde trece, distruge, desrădăcează, zăpăcește. Dar tot el, prin încercările lui, otește sufletele și lărgeste paștele muncii omenești, muncă ce trebuie să refacă, ba chiar să și îmbunătățească în așa fel ca nici să nu se mai simtă pe unde a trecut urgia.

Pentru aceasta însă, ce ne trebuie?

Muncă, vom răspunde cu toatele. Muncă pretutindeni; muncă uriașă, rodnică, cinstită, inteligentă și desinteresată. În cercul nostru, fiecare, acolo unde putem și cum putem, să muncim călăuzite de convingerea că „Munca e brăpă de aur” și că orice lucru făcut cu trager de inimă și cu gânduri bune și curate, nu poate să nu aducă folosul lui.

Munca brațelor sau a minții, munca de orice natură, nu ne face decât cinste, ne ușurează și înobilează viața, căci prin ea ne putem agonisi cele necesare, după cum și munca minții ne luminează sufletele și cugetele.

Odată luminați noi, la rândul nostru vom putea lumina și pe alții: ne vom lumina copiii dacă îi avem, sau pe aproapele nostru, săndu-le în sufletele simțăminte bune și îndrumări sănătoase cari să-i poată feri de multele necazuri și nevoi de cari ne isbim la orice pas.

O scumpele mele surioare! Dar în afară de muncă, de cinste, de răbdare și lumină, cu cred că ne mai trebuie și altceva: adică să ne unim și sufletele precum ni s'au unit hotarele.

Prin scris, prin vorbă, prin șezători, prin conferințe, sau orice alt fel de adunări, să căutăm

a ne strânge buchete, buchete, pentru a ne sfătui unele pe altele, după priceperea fiecărei, și a ne spune ce ar trebui să facem, și cum să lucrăm mai cu trager de inimă, și cu gânduri mai luminoase, ca să putem și noi să fim cât mai folositoare țării noastre, și să ajutăm cât ne va fi în putere la înălțarea rețelor despre cari vorbim mai sus. Și astfel apropiindu-ne prin gânduri și sentimente, ne vom apropia și sufletește, căci numai așa vom putea fi vrednice de rostul nostru de azi. Așa ne vom putea întări sufletele, și cu ele vom întări și țara noastră. Căci așa bine zăvorâtă pe dinăuntru e mai greu spartă de răvivoitori. Și, din nenorocire, răvivoitori și dușmani are biata noastră țară de jur împrejur. Ei nu așteaptă decât să ne vadă copleșiți de rispa luxului netrebucios, strămorți de sărăcie economică, destrămați de neunirea sufletească, — singura care ne poate călătina puterea în stat — pentru a ne și ataca.

Scumpa noastră Regină a spus un mare adevăr când a zis că: „Viitorul țării îi țese femeia ca mamă” Deși, iată pe lângă celelalte îndatoriri vedem că mai avem și pe aceasta, care este cea mai sfântă datorie a femeii, pe lângă care toate drepturile ce ni s'ar acorda ar păli alături de realizarea ei.

Căci, ar fi oare mai mare mândrie pentru noi, decât aceea de a putea ajuta cu modestele noastre puteri la asigurarea unui viitor cât mai strălucit pentru scumpa noastră Românie?

De ce să nu ducem și noi mai departe, pildele bune ale trecutului acestei țări, când femeia română era o soție foarte cinstită, foarte harnică și răbdătoare; familia un altar, iar copiii îngeri de lumină ai viitorului, țugeri ce deveneau gloria țării lor, și poadoaba familiilor.

Printr'o creștere sănătoasă și morală a copiilor; printr'o viață de muncă, economie, și printr'o cinste în care să fim noi însi-ne exemple vii, cred că nu e greu să apucăm pe drumul cel mai drept al viitorului.

Nu mă îndoiesc scumpele mele surioare, că toate avem această dorință. Nu mă îndoiesc că, în sufletele fiecăreia dintre noi trăiește îndemnul de a ne face datoria, pentru înflorirea țării noastre; pentru viitorul ei și al celor ce vor veni după noi, astfel ca să dovedim că femeia română e conștientă de rostul ei tot așa precum prin sângele ei, a știut să dăruiască țării, feciorii mândri cari i-au purtat vitejia și făma până dincolo de hotare... Mai presede deocamdată aci, cu scrisoarea mea.

Și, acum, în așteptarea răspunsurilor și sfaturilor voastre, rămân a voastră iubitoare și devotată surioară, necunoscută vouă dar cu tot sufletul a voastră

AGATHA GRIGORESCU.

MONUMENTUL EROILOR

În satul Patrașcani, în preajma Bisericii monumentale zidită la anul 1920 de Ștefan Ruset, s'a ridicat un frumos monument pentru vitejii plecați de aci pe câmpul de luptă și care și-au dat viața pentru mântuirea țării și înțregirea neamului nostru românesc. — Inițiativa a luat-o Banca Populară „Runcul” din comuna Râpale (Bacău). Sfințirea acestui Monument care are săpat în piatră numele celor optzeci de eroi, s'a săvârșit la 19 Septembrie 1919.

GH. ROBU

Inima românului

La un târg de țară când se adună foarte multă lume din toate părțile omenirii, mi-a fost dat să văd un săvean român de-al nostru, trecând pe la un coș de stradă unde stătea jos un cerșor orb. A privit cu mila spre bietul cerșor, și-a desfăcut traisa de pânză pe care o avea în spate acățată de o ciomag (bătă), a scos deacolo o bucată de pâine neagră, a rupt-o în două și jumătate o întinde orbului. M'am uitat bine și am putut observa că românul nostru nu mai avea nimic altceva în trăsă decât pâinea goală și iată că pe aceasta încă o împarte cu un cerșor care poate și e mai bogat decât el. De ațitadată iară am întâlnit pe câmp un car încercat cu fân și tras de două vacuțe slabe mânate de un om năcăjit după cum am putut eu socoti așa la văzut. Într'un moment carul se înglodă cu roatele în tînă și bietele vaci cu tot strigătul și loviturile stăpânului, nu mai pot scoate carul din tînă. Nu peste mult numai că se apropie un car cu perini și cu țoale tras de doi boi mari și un bățandru pe lângă ei, din acest car văd că se ridică un cap de femeie de pe a cărei față se putea căci să suferă grozav. Cu toate durerile ei a făcut semn băiatului să oprească și prin veșta a spus copilului să pue boii la carul din tînă și să-i scoată deacolo. Biata femeie era în dureri de naștere de trei zile și nemai putând naște plecă la medicul din orașul apropiat. După ce au scos carul din tînă și-au făcut fiecare aparte semnul crucii: bobo osând cuvinte de mulțumire și și-au continuat drumul lor mai departe.

paradis pământesc, numai dacă toți conducătorii țării și cărtării ne-amuți se vor pune ca în luptă și suflet în fruntea acestui popor, conducându-l spre lumina civilizației.

Este trebuincios ca și în luptele politice de partid să se întebunzeze arme mai puțin compromițătoare, deoarece luptele politice de azi numai des-gust trezesc în sufletul poporului și-l îndărăcesc în bunătatea lui. Pentru că nu trebuie utat un lucru și anume, bunătatea românului încă e mărginită înocmăi ca și toate celelalte lucruri de pe pământ. Deci trebuie ca la conducerea unui popor, întodeauna să se caute acele dramuri, cari nu duc la marginea răbdării sale, unde după cum ne-a dovedit istoria, este o prăpastie g o zăvăl, în care apoi cade și se distruge tot neamul acela condus greșit, întrupeună cu conducătorii săi. Ca răsplata a sorții pe runcle neamului aceluia, de regulă se ridică dușmanul lui, care i-a săpat mormântul distrugerii și i-a scartat dinurile ce conduceau la micșinare, la moartea morala și materia.

Dar nu, de mi e ori nu! Nu se poate ca poporul român să aibă o soartă atât de blestemată. Suferințele lui, jertile lui de sânge, eroii lui din trecut sunt tot documente strigătoare la cer că așa ceva nu s'ar putea. Un stălp puternic de granit (piatră tare) mai are românul de care se dovedea totdeauna căud suferă și acela este: credința în Dumnezeu și legea lui. E adevărat că unii dușmani ai noștri merg până acolo cu ozorancia lor, încât sapa chiar și în jurul credințelor noastre spre a ciama-o, dar noi aceasta o simțim cu mult mai tare și e oțentă în sufletul nostru cu mult mai adânc, decât cum cred ei.

Azi când trăim zile atât de grele, o datorie sfântă trebuie să strălucească în cugetul și în convingerea fiecărui român, care își iubeste patria și neamul, că:

Cei mici să asculte poveștele celor mari, iar cei mari să se coboare în micul celor mici și deacolo să-i conducă.

Pentru că precum nu putem noi trăi unul fără altul, așa nu poate trăi țara fără noi și nici noi fără țara. Vorba românului: „O mână spală pe cealaltă”.

PAUL FUDORHEAN

ALFABETUL NOSTRU

Considerațiuni generale

De pe vremea hieroglifelor, multe alfabeturi s'au perindat, pe lume, până astăzi, pentru a însemna sunetele, cuvintele, limbile rostite de omenire. Popoarele omenirii au imprumutat unele de la alte aceste alfabeturi, adaptându-le nevoilor impuse de diferitele idiome. Alfabeturile europene moderne (prin urmare și cele întrebuințate în America, Australia, Colonile din Africa, etc.) se trag toate, zice știința, din alfabetul fenician, inventat de neguțătorii cananeeni și importat în Orient de Cadmos (veacul al XVI-lea înainte de Crist). În Asia, alfabetul fenician fu adoptat de poporul ebraic și ajuns alfabetul pătrat, (în care e scris tal-mudul), alfabetul indian, etc. Că alfabetul este cel mai bun mijloc de a transmite, în scris, viitorului faptele și gândirile trecutului, aceasta nu are nevoie de demonstrație.

Scriptele scrise în limba fiecărui popor duc, viitorului, modul lui de a trăi, de a gândi, de a vorbi. Căci, dar, ca un alfabet să conțină toate sunetele unei limbi. Numai astfel poate fi zis: alfabet național. Ioniienii antici au adăugat alfabetului fenician, literele atât vocale cât și consoane — necesare articlării ioniene. Adoptând acest alfabet, vecinii Ioniienilor i-au adăugat litere speciale, reprezentând sunete proprii; sau au suprimate acele de care nu aveau nevoie. Astfel, mai târziu, Latini cari adoptaseră alfabetul ionic au suprimate din el literele: eta, epsilon, omega (vocale care nu le trebuiau); au adăugat consoana h și au suprimate altele, și, de pildă, care era o literă specială iar nu un aglomerat de litere, cum e și astăzi.

E de observat că decretarea nouilor alfabetelor corespunde, în istoria popoarelor, cu veacul în care popoarele și-au putut afirma limba. De aceea am putea zice că: alfabetul este obârșia vieții proprii a popoarelor. Consecința: un popor nu și-a avut alfabetul propriu decât din veacul când a avut o existență proprie. De aceea cele mai multe popoare europene își au, de mii de ani, alfabetul lor; pe când alte popoare — vechi în sine dar cu existența politică nouă — abia își formează alfabetul. Acesta este și cazul nostru, al Românilor.

— Cum adică? Oare Români nu vorbesc limba lor de aproape 2000 de ani?

— Ba da! O vorbesc, dar nu o scriu. Adică nu vorbesc limba care se scrie. Limba oficială (cea scrisă), a fost, când slavonă, când turcească, când grecească; și toate sfârșite, unor Domni Români, nu au putut înlocui limbile străine prin limba românească. Chiar atunci când s'a scris în românește, s'a întrebuințat alfabet străin. Până acum mai puțin de un veac scrierii români se foloseau de alfabetele străine. Peseodăm, în adevăr, primele opere ale unui Aiecsandru, Bădărescu, Gr. Alexandrescu, Bolintineanu, Brătulescu, Mihalocogăniceanu, etc. unele aparțin cu litere cirilice. Mai mult încă: ziarul „Mănușul”, scos de C. A. Rosetti, dinu Costinescu, Bibicescu și alții, a fost un inovator blamat de multă lume, când s'a tipărit cu litere latine. De aceea, pe dată ce poporul român și-a început viața națională, proprie, cu drept cuvânt Academia Română a decretat noua metoda de scriere și de ortografiere. A făcut însă greșăia, adoptând alfabetul latin, de a nu-i adapta nevoilor limbii românești. Așa încât actualul actual nu poate fi zis național.

Alfabetul, cred eu, trebuie adaptat limbii, iar nu limba adaptată alfabetului. Adică, alfabetul e în funcțiune de limbă, iar nu limba în funcțiune de alfabet. Urmand metoda unuia (d-lui D. Sturdza, de a suprima cât mai multe caractere), Academia a redus numărul lor la 22; insuficiente, după cum se va vecea, la scrierea limbii românești. Că decretarea Academiei nu e definitivă și că în metoda ei sunt lacune și erori, niemi nu o poate tăgădui.

Metoda ei de scriere și ortografiere se aplică, bine-rău scrierilor în proză, iar nu acelor în versuri. Voi face, când îi va veni rândul, dovada acestei afirmări. Ca orice legiuire nouă, acest decret e supus complectării, amendării.

— Dar, din aceasta va eși o clădire nouă.

— Fie! Toți Românii să-și aducă pietricea la noua clădire. Aceasta fac și eu.

Vocalele

Dar destulă speculație asupra acestui subiect. Scopul studiului nu e practic: caut alcătuirea unui alfabet românesc în stare să reprezinte, în scris, toate sunetele, toate articulațiile limbii românești.

Alfabetul actual notează cinci vocale: a, e, i, o, u. Eroare și lacună, căci limba românească mai posedă încă două sunete vocale: â și â (î), ceace face că limba românească, bogată de șapte vocale, nu posedă însă în alfabetul ei decât cinci semne speciale pentru a le nota prin scris.

Unii puriști ar voi să suprimă din limba românească aceste două sunete (â și â) ca fiind de origină slavă. E o prostie.

A tăgădui că ne curge în vine o picătură desânge slav, e o absurditate; precum ar fi o absurditate să tăgăduim că ne curge în vine o picătură de sânge dac. (Urmare).

A. DAVILA

Bade mi s'o lăudat...

Cor. mixt. *Tempo de marc.*

(Cântec popular, este de A. Voiculescu) Armonizat de Eusebiu Mandricovski

1) Bade mi s'o lăudat
Că e putred de bogat
Vite vândute
Parale pierdute
Ce mai avere măi!

2) Mă iau și mă bag în tindă
Tinda-i fără nioi o grindă

Fumuri în eahlă
Cenușă în oală
Ce mai avere măi!

3) Dă'n poiată și'n coteț
Nici porcel nici huhurez
Gâște și rețe

Goboace mistrețe
Ce mai avere măi!

4) Bade cu averea te
Dracul poate-a te lua
N'ai ce aprinde
Dar nici n'ai ce vinde
Ce mai avere măi!

TRISKA I.

CLUJ, STRADA ȘAGUNA Nr. 14

Cel mai vechi depozit de piane al României Mari

TELEFON 419 TELEFON

Fondat 1870 Fondat 1870

Reprezintă cele mai renumite fabrici: Förster, Stingl, Virth

Se poate comanda: Bösendorfer, Ibach, Steinweg, etc., etc.

Se află în depozit: Piane și Pianine

Intreprinde: Renoveri speciale, acordări, transportări, împachetări și predări pe căile ferate.

Se poate privi nenumărate scrisori de recunoștere. — Acordatorul Conservatorului, Operei Române, Institutului „Marianu” precum și liferantul tuturor Instituțiilor de Stat.

43

O rugăminte a noastră

Am plecat cu o tîntă: să dăm poporului o presă cinstită, culturală și românească. Și am reușit. Românii, chiar de peste hotare, ne-au înțeles și ne sprijinesc. Suntem o foaie săptămânală foarte răspândită. Avem mii de abonați. Dintre ei tot cu miile au rămas în urmă cu plata abonamentului. Și asta din două motive: întâi, tradiționala amănare de azi pe mâine; și al doilea greutatea băneștilor ale vieții. Și pentru că cunoaștem îndeajuns cinstea românului, nu le aducem nici o vină, ci li rugăm ca pe oameni de bine și conștienți, să ne achite cât mai în grabă abonamentul. Și în această privință vom reuși să alungăm o învinuire ce se aduce mereu publicului românesc, că citește dar nu plătește. Ne împotrivim: plătește, dar cu o condiție, foile să fie bune.

Cu sprijinul tuturor vom aduce îmbunătățirile necesare unei foi la înălțimea unui neam vrednic și mare. Și înțelegându-nemassela largi ale poporului, cărora ne îndreptăm, slovă cu slovă, gândurile noastre, va dispărea adevărul: că nu avem o presă românească. Foaie „Cultura Poporului” a dat dovadă că o avem și o vom avea din ce în ce mai bună și puternică. Pentru aceasta cerem tot sprijinul prietenilor noștri de pretutindeni: o împrăștiere cât mai largă a acestei foi. Ea să nu lipsească din nici o casă a cărturarului dela sate și orașe.

Pentru cei mulți am pus abonamentul de 120 de lei anual, sub costul cheltuielilor noastre rămăne ca prietenii dacă ne fac abonamente de favoare, să se gândească în același timp și să ne procure și de 180 și 300 lei. Acei cari au, să deie mai mult, căci cu obolul lor împunternesc și cu zi cultura românească.

Acest adevăr, că prin cultură proprie, vom fi puternici de-apururi, trebuie să-l înțelegă fiecare. CULTURA POPORULUI.

DIN „CÂNTĂRILE TALE”

Pe ramura 'nflorită a vieții tale își ninge luna fulgii de mătăsoasă, Pe unde merge, a basmelor crâiasă, Pământul își ridică osanale.

Te învești cu haina luminoasă Doinirele pământului de jale, De dragul tău se 'mprăștie pe cale împăratesc parfum de tămăioasă.

Cumva de-a doarme struna lirei mele Din cerul de luceferi de stele În părul tău s'asterne raza stemei; Atunci în pacea nopții luminate Auzi cum picură din lira vremii Mărgăritarul inimii curate.

Din ramurile vieții mele Tăcute zile se desprind Ca frunzele în zi de toamnă Întregul codru pustind.

Dar când aprizi surâs șagălnic Pe floarea mândrei tale guri Mi-aduci aminte cum surăde O lume 'ntreagă de râsuri.

De n'ai fi să-mi redai viața Ce piere dusă zi cu zi, Ca pomul cel bătuț de iarnă În suflet n'aș mai înflori. VOLBURĂ POIANĂ

Pe drumul literarului

SINGUR A nins și ninge, mereu ninge, Pe drumuri nici-un călător, Copacii s'albi, deasupra cerul Se întinde amenințator.

Tristețea lui se lasă 'n suflet Și se însemnează cu ni gol... În fața sobei gânduri negre În mîinte-mi navălesc în stol.

Și focul pălpăie, pisiea își spală vîrtulabei stîngi, Dar se oprește, cu privirea-i Par'că mă 'ntreabă: Dece plîngi?... C. N. DĂRVEȘCUI.

CÂNTECUL LEBEDEI

Pe lacul albastru cu undele clare O lebădă albă înnoată ușor; A nopții Domnișă pe boltă ră sare Și dulce zefiul adie în zbor.

E noapte depîină și stelele dalbe De sus, depe boltă în unde privesc Și lebăda trece și penele-i albe Sub dulcea lumină a lunei luesce.

Tăcerea domnește în noaptea senină Și nici-o ființă pe ape nu vezi; Doar lebăda albă și-a lunei lumină, Plutesc pește unde albastru și verzi.

Și lebăda trece pe undele clare, Privește la stele, privește în jos; Și-a nopții tăcere deodată tresare, Căci lebăda cîntă cu glasul duios.

Și 'nnoapte-a senină, din undele clare Se 'nălță cântarea duioasă către cer Și-ajunge la stele, se pierde în zare Și lebăda moare în dulce mister.

În lacul albastru cu undele clare O lebădă albă s'afundă ușor Și dulce zefiul suspină în zăre, Pe boltă senină apare un nor. Craiova MARO-NARCIS.

CĂRTI NOUĂ

„Cetățile Melancoliei“ versuri de Iustin Ilieșiu

După o lungă epecă de imitație a tot ce e străin, literatura românească revine în vechiul ei fîgăș; înțelegător al condițiilor necesare unei literaturi viabile, a cărei primă cerință e o originalitate desăvîrșită, d-l Iustin Ilieșiu și-a adunat poeziile sale în volumul „Cetățile Melancoliei”.

Această noutate literară trece dincolo de un eveniment cotidian, prin faptul că autorul care avea numai douăzeci și trei de primăveri, se prezintă ca o individualitate literară, care nu permite nici o îndoială în privința talentului creator.

Pentru publicul cititor din Ardeal, numele d-lui I. Ilieșiu e o cunoștință veche. De aproape zece ani — la început prin colecții de doine — mai târziu prin versuri simple, duioase, purtând totdeauna haina inocenței și timbrul melancoliei, sau prin subiecte în raport cu etatea sa, și-a croit un drum de simpatie în inimile dornice de a auzi că și: inter arma, cantant mussae.

Revenind la „Cetățile Melancoliei” nu cred să existe o fire, orișicil de nepăsătoare față de frumusețile poeziei, care luând în mână volumul acesta să nu se incline în fața sufletului de artă care domnește în toate bucățile din volum; să nu se adape cu nesăț în isvorul neseecat al acestui nectar de versuri genuine; să nu găsească în această carte comori vrednice de relevat.

Unele te răpese, te încetușează prin vraja hainei lor de gală; altele îți sugerează admirarea prin profunditatea și varietatea subiectelor atacate.

Nu găsim în poezii sensualismul vulgar de care sunt cuprinși mulți, ei găsim mai mult un sentimentalism discret, dar viguros, o melancolie vagă și plină de farmec. Mai ales în aceste vremuri, când goana nebună după aur a isgonit rațiunea și ultima scănteie de simțământ etic, volumul de poezii al d-lui I. Ilieșiu, este balsamul binevenit pentru cei neprăhăniți în sentimente, și multumită căruia se poate face o sănătoasă educație literară.

„Imn Minciuinei” este o creație avertisment, de a cărei realitate se isbește fiecare ius conștient.

Deși în fond reprezintă o exagerare, în celelalte părți sunt întrupate multe frumuseți și adevăruri pe cari nu ne putem opri să nu le citim:

„O tu gigantică minciună, ce aprinzi în suflete firi, „Cântări de slavă îți ridică, pe 'ntinsul unei muritorii.

„Te caută bătrâni și tineri și îți înalță catedrale, „Cersind în noaptea ce-i cuprinde scânteii din darurile Tale. „In templele cu statui false, cărăuții preoți te propagă, „Si tu latini împărăția măreață, peste lumea întreagă. „Te poartă în sân femeia bătrână la fel de fetelo fireare „Și pretutindeni ești slavă în cântece de sărbătoare.”

„Te lăfășești ca o prințesă în somptuoasele palate „In corturi tu ești unic idol și 'n lume ale tale-s toate. „Tu făurești și legi și crime, Tu dai odihnă și putere . . .”

„Tu ne ești mamă iubitoare și adevăr ne ești Minciună, „La masă plîngi cu păcătoși — și răzi eu zeei împreună”

Și dacă nu există poet care să nu fi cântat femeia, cari vor fi aceia cărora li-a reușit să o cânte cu o putere mai mare, decât cum e slăvită în cele de mai jos.

„De nu erai Tu, nu era durerea „Nici florile nu se scaldau în rouă, „Și nu era în inimi mângăere.

„Si n'ar fi fost o singură scînteie „In locul soarelui ce dă viață, „De n'ai fost creată tu, Femea”

In poezia „Plec înapoi către oraș” e zugrăvită cu cea mai mare plasticitate lupta dintre trup și suflet a celui crescut la țară și aruncat în vâlmășagul ademenitor al orașului. Cât e de aprigă această luptă o știm cu toții cei deprinși cu codru, cu lunice și cu vâlcelele, cari ni-am rătăcit fie și temporal printre palatele cetăților sirenelor moderne.

„Oraș cu lux și cu desfără „Viață plină de orgie, „M'ai eumpărat și m'ai vîndut „Păcatelor pentru vece.

Constrîns la revenire, acleamă:

„Plec înapoi către oraș „Drumeț pribeg, drumeț străin. „In codrul visurilor vechi „Nici când eu n'am să mai revin.”

Care dintre noi nu a fost pătruns de fiorii de bucurie, la revenirea unui sfînt leșor de visuri plăcute? Cine nu-și amintește cu drag și cu dor de satul și viața copilăriei sale? Inima îți bate vioi, ochii și-se împănjonează și gândurile se abat în cimitirul trecutului plin cu duioase amintiri. „Revedere” e o bucată desăvîrșită în această direcție.

„Revăzui o clipă codrii verzi din țara mea senină „Unde lin soptesc zefirii lângă praguri de colină „Unde apele se 'ngână liniște jos prin văi „Și în nopți cu lună albă, hăulesc voinici flăcăi; „O, cât farmec e acolo . . .”

„Revăzui căsuță-mi veche dela margine de drum „Pe-acele călătorii nu se pripăsesc acum . . .”

„Dar e mult, e mult de-atuncea, e'am plecat și eu străin „Și credeam că dus în lume, vecinie n'o să mai revin „Ci de-atate cale negră s'ar nos bațul pribegiei „Și-am venit acum o clipă, iar în țara poeziei”

Fiecare poezie din cele 68 publicate își are farmecul ei particular, deși în unele se observă anumite reminiscențe; puține sunt acele bucăți cari ar necesita o nouă cizelare și abea 2—3 cari ar fi putut să fie lăsate în afară.

Iar dacă îți prouă momente de plăcere și de admirare, dacă simți o revelație sufletească la citirea lor, atunci natural că nu mai pui în cumpănă eventualele defecte — ca public cititor — pe cari însă criticii contemporani subiectivi, le găsesc între șire cu neetiulositatea savantului de laborator. Dr. C. I. SCHOTEL.

Snoave: Planul țiganului

Un țigan plecând odată cu pușca la vînațoare, Nu știu ce noroc pe dînsul, îi ese epurile în cale. Dar țiganul cum îl vede, în loc cu pușca să tragă Începu să facă planuri: Ce bine treaba o să meargă... Carnea friptă s'o mănance, iar pe piele bani să ia. Barem zece lei, ce naiba, mai lesne n'are s'o dea. Făcînd astfel socoteală: că în fiecare zi El va prinde cîte unul și banii îi va înmulți, Are să-și cumpere odată: căini și vaci și oi o turmă, Și ciobani, să bage slugă și în deal să facă stîna, Iară el ca stăpîn mare să-și cumpere un frumos cal, Noaptea călare pe dînsul să meargă la stîna 'n deal, Ca să găsiască ciobanii toți dormind ea cei din sat, Iară el în gura mare să strige: „Bă 'n'aji culcat?” Când țiganul zise „bă” Epurile la fugă o luă; Iar el rămase zicînd: „Ce n'am mîncat nu mai mîncă.” D. DOGĂROIU

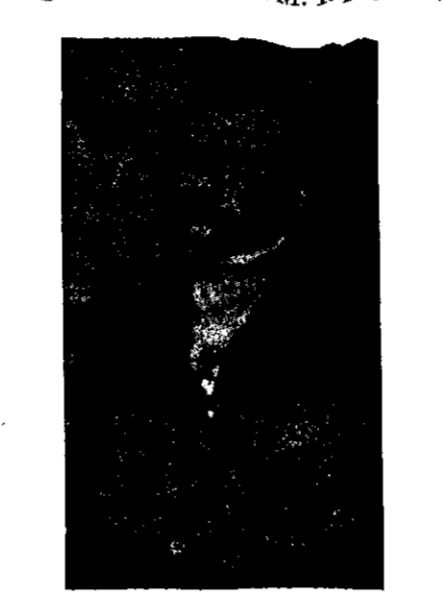
Piatră vînată

(SULFAT DE CUPRU), marfă englezească, gar. 99%, furnizează prompt pe lângă condițiuni de plată foarte avantajoase Departamentul Mașinelor al Reuniunii Agricole, soc. a. SIBIU, Strada Sărei No. 22.

FIULLUI MATEI KUN CUȘTAR ȘI OPTICIAN CLUJ, CALEA VICTORIEI 2. Cea mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „UNICUM”.

FAPTE BUNE

Un om de bine și de faptă se află în satul nostru Tismana, din comuna Botof, județul Mehedinți, și acesta este Mihalache I. Perianu. El și-a făcut datoria pe front, ca sergent în reg. 1 Artilerie grea. Gospodarii din sat încă înaintea războiului voiau să construiască un local pentru școală, dar împrejurările grele au împiedicat înlăptuirea acestei școli. Și după război cu toată dragostea sâtenilor de a începe clădirea școlii nu se putea din cauza greutăților bănești. Atunci s'a găsit bunul român M. I. Perianu,

M. I. PERIANU

care luând funcția de casier în comitetul școlar, în unire cu săteanul D. Dragolea, membru în comitet, au umblat cu liste de subscripții, și în noaptea, pentru a încasa banii contribuitorii pentru ridicarea școlii. Și ajutați băneștii și de prefectura județului, lucrarea s'a putut termina în timp de un an. Datorită săteanului Perianu, satul Tismana, se mîndrește astăzi cu biserica local de școală, unde copiii sâtenilor merg grăbiți ca să-și lumineze mintea. Sufletul acestui bun român este împodobit cu cele mai alese virtuți creștinești: milă față de cei suteriogi, cinste în toate actele vieții și blîndețe. Fiind fecior din părinți săraci și neputînd în-tîmpina greutățile traiului, după clădirea școlii, a părăsit pentru o bucată de vreme satul și casa lui dragă, pentru a-și putea câștiga pâinea de toate zilele în altă parte. Fapta acestui sătean să fie de pildă multora. PETRE PĂTRAȘCU

In regiunile distruse

Se văd, dela un timp încoace, c'am des prin diferite gazete, lucruri ce prin ge gânduri pe ori cine: „Că în cutare sat, s'au întîmpat câteva omoruri, că la drumul mare, niște râu făcători, au svinguit trecători, pentru a le luă avuții, și cu toată sârguința poliției acci criminali n'au p. put fi prinși . . .” și multe altele. Dare numai astfel de lucruri să se pntreacă la noi? Nu sunt și altele cari să ne înalțe? Da, sunt și din acestea din urmă, acelea cari trebuiesc știute mai mult ca toate altele. In nici într'un loc, nu se simte viață mai nouă, o sete puternică pentru viața ca în regiunile distruse de război, în regiunile paraginei jafului și pustiuții. Dar setea de viață dacă nu e îndreptată pe adevăratul drum, duce la prăpăstie. De felul cum stăpîni satelor, înțeleg a călăuzi această sete de viață, atîrnă binele sau rîul! Se fac multe sforțări pentru această îndrumare și roadele nu vor întîrziă de a pe cunoaște. Cazuri stiu multe, dar aci mă voui mărgni la unul, ce-l am proaspăt în minte. In comuna Nămolasa, județul Putna, sunt învătători și oameni de bine, cari pot fi luți ca pildă de acci ce n'au încrîndere în ei sau în vre-o izbîndă sigură.

Sfântul Vasile, anul acesta, după pregătiri și puneri la cale mai dinainte, s'a dat o serbare, în data școlii de curînd re-clădită. Bucățile de teatru, cântecele și poeziile spuse frumos, au plăcut mult adunării ce umpluse sala. Au fost și vorbitori, cari au căutat să arate postul școlii în vremurile noastre și interesul ce trebuie să purtăm acestei în ighebări.

După serbare a urmat dans, unde am avut de observat reinfoarea tineretului către jocurile noastre naționale. Fi-ți liniștiți neobosiți muncitori pe ogorul înțelenit al culturii, că prin străduințele voastre se vor drege ruinele materiale și sufletești pricinute de război, și mergeți tot pe acest drum mai departe, pentru că și alții să ia aminte.

ST. GHEORGHIU-NEUȘTI

Biserica Moldovenească din Coțmani

In ziua de 15 Decembrie 1923 dl Simion Reli, scriitor, preot și profesor, a ținut în sala Clubului „Unirea” din Coțmani o conferință cu titlul de mai sus. În fața unui public foarte numeros neobositul cercetător și luptător și-a ținut conferința. Era un ideal pentru românii din Bucovina, înainte de unirea cu patria mamă, de a se eueeri pentru cultura națională românească fășia de pămînt românesc dintre Prut și Nistru, numită țara Șipenițului, unde vechea populație moldovenească, coplesită de numărul foarte mare al străinilor care veniau din Galiția, să înăbușea părăsîndu-și graiul și obiceiurile strămoșești și păstrîndu-și doar numele românesci pe care le găsim așa de numeroase prin aceste locuri.

Era așa de mare dorința aceea și nu numai la intelectuali dar chiar și la popor, încît aceasta e imprimată în următoarele versuri populare:

Hai cu toți gramadă Să ne luăm pămîntul Haide-ți peste Prut Care l-am avut.

D-sa arată apoi că acest ideal a fost atins dar numai în parte, căci deși Bucovina face astăzi parte din Țara Românească; deși limba românească este limba oficială a statului, totuși în bisericiile românești de peste Prut s'a slujește și astăzi numai în slavonește și abia dacă la sărbătorile naționale se oficiază slujbă ca vai de ea, într-o limbă care nu se aseamănă nici pe departe cu frumoasa limbă a moldovenilor.

Și să întreabă d-sa, pentru ce se păstrează limba slavonă într'un locaș, care a fost odinioară al moldovenilor și care le-a fost răpedit din cauza ureau, ce o aveau foștii stăpînitori contra romanilor.

Dsa arată apoi originea bisericii ortodoxe de astăzi din Coțmani, care prin secolul al XVIII lea a fost zidită de către protoereul român Ștefan Patapiu și în care se făcea slujba numai în românește.

Rușii, incurajați și ajutați de Austrieci, și-au făcut o biserică în partea de sus a orașului pe locul unde s'a aflau niște valuri de apă rădicate de turci și dela care biserica ia numele de biserică din valuri „sau de pe vol” — în această biserică s'a slujit numai slavonește iar în biserica din vatra satului, adică biserica zidită de Patapiu și în locul căruia s'a află biserica actuală, s'a slujit numai românește pentru moldoveni.

Și astfel au mers lucrurile, făcîndu-se slujba în două biserici, una pentru moldoveni, altă pentru ruși, până la anul 1878 când amîndouă bisericile au fost dărîmate din ordin înalt iar în locul lor s'a zidesc o biserică mai mare care este și astăzi. Materialul din pele două biserici a fost dat comunilor Șisăuți și Gavrilăști. Noua biserică a fost zidită pe locul unde fusese biserica moldovenească ridicată de Patapiu.

In noua biserică, fie din cauza că precut s'ar fi opus și populație care era românească s'ar fi răsculat, fie din alte cauze, continuă a sa

slujă românește până la anul 1882 când este gonită limba românească și înlocuită cu limba slavonă care a rămas până în prezent. Ori din cele arătate și dovedite de conferințiar reiese că biserica de astăzi este a românilor, căci ea a fost clădită din venitul averilor donate de boierii moldoveni și pe locul unde a fost ridicată de către protopopul român biserica moldovenească care a fost dărîmată cu ocazia clădirii noii biserici. Și dacă și acum în această biserică se slujește în slavonește, aceasta nu-i decât o stirbire adusă uneii Bucovinei la patria-mamă și o sfidare adusă limbei românești.

Este o mare nedreptate care se face populației românești de prin aceste locuri, căreia odinioară i s'a răpedit cu forța dreptul de a se ruga în limba strămoșască în biserica lor, și care de patru ani de când s'a făcut unirea, nu și-a recăpătat acest drept.

Sperăm însă, că dl Ministru al culeților și cu alți prelați din Bucovina, vor lua măsurile necesare pentru ca în bisericiile românești de peste Prut și în special în cea din Coțmani să se slujească în românește. VASILE PAVEL.

Nutrețul de cartofi

Mai ales în anii, când recolta de cartofi a fost bogată, e bine să ne folosim cât mai mult de cartofi ca nutreț. Lucrul acesta e de altminteri îndeosebi cunoscut. Mai puțin se știe însă, cum să-i dăm. Căci și aici e meșteșug și e bine să ne folosim de experiența (în-cercarea, pătania) altora.

Cartofii se potrivec ca nutreț mai ales pentru porci. Să-i dăm însă ferți, dar amestecați cu urliuță sau cu țărțe, altminteri fac o carne pufoasă și de gust rău; tot așa și slănița. Cartofi cruzi, tăiați bucăți, nu prea mănăncă buccuros, iar când nu au luectro, nu sporesc în carne. Cartofii ferți să li dăm caldiciei.

La viței putem da cartofi numai după ce au ajuns în anul al doilea, dar și atunci totdeauna ferți proaspăt, zdrobiți și amestecați cu tăieturi de paie. Vaciilor să li dăm mai mult de 15 chilogramme de cap pe zi, deoarece cantități mai mari dau gust rău lapteului și untului. Și lor le dăm cartofii ferți ca și la viței, căci de cartofii cruzi laptele și untul capătă un gust și mai rău. Pentru cai nu se potrivec.

Și găinile le putem nutri cu cartofi. In secolul acesta fierbem cartofii bine, îi zdrobim apoi făcînd terciu din ei și amestecăm cu urliuță de orz, de porumb sau de alte grăunțe. In loc de urliuță putem pune chiar și numai țărțe în cartofi.

Cartofii degerați sau stricați să fie totdeauna ferți bine. Vasul din care mănăncă animalele, să fie totdeauna spălat, căci mai ales de primăvara până toamna rămășițele se înăcresc și pot îmbolnăvi pe cele ce mănăncă din ele. V.

Slujitorii țării

O laudă deosebită se cuvine „Culturii Poporului” pentru însăr-cinarea ce și-a luat de o publica într'o colană deosebită, numele împreună cu chipul și arătarea faptelor însemnate săvârșite de vrednicii slujbași ai țării.

Se știe că și printre slujitorii țării, ea și în ori ce altă parte, pe lângă oamenii vredniciei, demni de însăreimarea ce li s'au dat, sunt și alții cu purtări josnice, apucați de vicii care nu cadra (nu se potrivec) cu funcțiunea lor. Deosebita cinste ce li se face ecelor mur toși, publicându-li-se chipul în foaie, este un îmbold pentru cei cu obiceiuri urâte, de a se îndrepta pe

CULEA ILIE

calea cea dreaptă, să-și facă datoria așa cum trebuie spre a fi folositorii țării.

Chipul de aici este al jandarmului plutonier major Culea Ilie, seful secției de jandarmi „Zabala” din comuna Naraja, jud. Putna, un vrednic slujbas, căruia i se cuvine toată lauda pentru felul cum știe să îndeplinească funcția sa și a se purta cu oamenii.

A venit de un an și patru luni de zile în satul nostru de la secția Oșchiibi, județul Coțman, Bucovina, de lângă frontiera de la nord a țării, unde printre altele, datorită istețimei, priceperii și în deosebii cinstei sale, a putut descoperi o contrabandă de 40 kgr. monede argint a cărei autori i-a dat pe mîna autorităților în drept. Om al datoriei, care a știut cum să se poarte și cu locuitorii sătenii: bun cu cei detreabă și aspru cu cei răi, a căpătî iubirea tuturor și oamenii sunt foarte mulțumiți de dînsul, făcînd cinste comunei acesteia.

In seara de 9 spre 10 Septembrie 1923 potera de sub conducerea sa și a camaradului său, plutonierul major Scripcaru, a impuscat pe vestitul bandit Balmă Constantin, căpitan de bandă care timp de 6 ani de zile făcuse o mulțime de jefuiri și spargerii prin împrejurimi, omorînd chiar pe seful de post al comunei Reghin, plutonierul Neguțescu Ion și aducînd groază în întreg județul Putna cum și în altele vecine.

Printre alte fapte frumoase jandarmul Culea a pus tot interesul și a străns lemnăria necesară pentru împrejmuirea cu zaplaz a cimitirului eroilor neamului, morții în comuna noastră, în timpul războiului trecut. In eurănd acest locaș de odihnă a celor cari și au dat viața pentru țară va fi împrumuit cu zaplaz frumos din scînduri fasonate de Brad.

Faptele și purtarea sa face cinste satului Cioacănești din jud. Ialomița unde s'a născut în anul 1883, precum și șefilor cari l'au format astfel. SIMION HĂRNEA

GANZ Soc. An. de Electricitate & Co. CLUJ, STR. REGINA MARIA 16. Adresa telegrafică ALTERNO. - Telefon 9-91. Reprezentanta firmei GANZ & COMP. DANUBIUS, S. A. pentru motoare cu benzina, motoare de gaz cu pompe, pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acestora, etc. etc.

Depozitul Fabricii de piele „SAMSON” Strada Regina Maria No. 12. CLUJ. Telefon 889. Este în totdeauna în depozit: TOVAL, BLÂNCULETE, TALPĂ, CROUPON, CHEVREAUX, SEVRETE, PIELE FINĂ DIN STRAINĂTATE CU PREȚURILE CELE MAI EFTINE.

SCRISOARE DIN VIENA

— De la redactorul nostru —

La Viena, pe lângă muzica wagneriană, se aude — deși nu prea des — muzica nouă, muzica timpului, muzica lui Schreiker. Pa trebul un timp oarecare, ca să fie bine primită și să-și găsească adoratorii, deși un Debussy nu-i prea gustat nici până azi.

Un sir — nu tocmai lung — de tineri compozitori moderni încep să se distingă. Dr. Ernst Kamitz, e unul dintre acești modernisti. Născut la 1894; la etatea de 7 ani, la ore de pian, iar după terminarea liceului, se înscrie la facultatea de drept. Ca insoțitor, începe orela de armonie, contrapunct, etc. cu marele Schreiker, iar prima compoziție, lăse cantă în anul 1918, sub însoțitorul conducerea maestrului Schreiker.

Lupta pe care a luat-o a fost mare, dar ca și Carl Weigl, Arn. Schönberg, I. Marx și Korngold, nu s'a retras, ei a mers și mai departe pe calea odată luată, lucrează în direcția ce și-o luată — iar azi, împreună cu cei amintiți reprezintă curentul nou în muzica austriacă (germană).

Kamitz, e unul dintre cei mai tineri compozitori ai Vienei, dar numără deja mai multe compoziții, dintre care principalele: „Heitere Ouverture“ op. 4. — executată pentru prima oară în Sala mare a Konzerthausului din Viena, apoi Wiesbaden, iar în anul acesta va trece în repertoriul concertelor „Gürzenich“; „Lieder für Liebeshime u. Klavier“ op. 5, 8, 9 — aparute în edițiunea Universală (Viena—NewYork). De mare valoare este și op. 6 „Das Hohelied“ pentru soli, cor și orchestră mare, care s'a executat la Viena, iar anul acesta se va executa la Mainz.

Anul trecut virtuoza Sirota și Pollak, au executat pentru prima dată op. 10 „Violin Sonata“ — la Viena iar apoi la Paris, unde a fost primită foarte bine sonata, de către critica franceză. Frumoase sunt și cele patru cantece pentru sopran și orchestră. Prin aceste cantece (lieduri), compozitorul a lăsat mai anii trecuți o frumoasă și bună impresie publicului din Wiesbaden, care știe pe deplin să-i aprecieze arta.

Mai zilele trecute, am avut fericirea a vorbi cu maestrul, care este totodată și un eminent pedagog — având poate cei mai mulți elevi partiuari, dintre profesorii academiei și conservatorului — s'a interesat mult de conservatoarele noastre din România.

La intrabarea mea, că de ce doresc să fie cunoscut și de câțări români, maestrul Kanik a răspuns: — „Da, am de gând să mă duc în România, nu atât pentru compozițiile mele, cari nu sunt deloc cunoscute, dar mai ales pentru a deschide un eventual curs de compoziție cărei m'aș bucura mult, dacă sistemul meu de instruire, reușit la Viena, ar ajunge să fie apreciat și în altele orase muzicale.“

— Alfred Grünfeld. Moartea a venit ca un fulger. Pentru ultima dată l'am auzit în „Freiellen-ginnett, cu „Rosé-quartet“. Deja atunci s'a putut vedea, pe fața dispărutului, o slăbire, o boală, care îl va băga în curând în pământ. Așa și a fost căci nu mult după acest concert, a murit marele pianist. A fost unul dintre vechii maestri, cu cari s'a putut lăuda Viena. Cunoscut încă de pe timpul lui

Brahms. Cu el s'a îngropat — deocamdată — frumoasa muzică ușoară a austrieilor. A fost primul și poate ultimul, care a interpretat „Wienerwalsul“ așa, cum și l'a închipuit Iohann Strauss, eminentul compozitor austriac, numit și „rege al valsului“. Grünfeld va rămâne o figură importantă pentru istoria muzicii austrieice. Afară de urași-a-i tehnica, dar mai ales de finețea jocului, a mai fost și un om rar. Păcăt nu numai wienezilor dar și francezilor, dispărută a fost dela etatea de 20 de ani deosebitor serbătoriu pretutindena. Dormi în pace; nu numai austrieici, dar totu acei, cari căndva am avut fericirea să te auzim, n'o să te dăm uitării, iar în sufletul nostru te vom deplănge întodeauna, căci ai fost unic în felul tău.

— Di. Anton Popovici, eunoscutul compozitor și violonist, profesor la Academia de muzică din Viena, a dat în 15 Ianuarie în „Grosser Konzert-haushalt“, împreună cu soția Philg Popovici, cântăreața de lieduri, ultimul concert din sezonul acesta. Programul cuprindea: F. Wengartner: Sonate, Händel: Arie aus Iosna, Brahms: Liebestreu, Nachtiagal, și Meine Liebe ist grün; Niels v. Gude: Konzert D-moll; Ant. Popovici: Der Abend, Berceuse și Rodica; Tshajkowsky: Serenade melancolică; Doerak — Kreissler: Slaw. Tänze; Strauss: Zueignung; Gretschaninow: Fern; Musorsky: Hopak și Wienowsky: Faust fantasia. E de prisos a scrie despre jocul sublim al maestrului Popovici, care a fost silit, afară de program să mai execute încă câteva bucăți de Chopin și Schuman, dar voi adauga câteva cuvinte referitoare la dna Philg Popovici, care a făcut nu numai un progres enorm de mare, dar a devenit o cântăreață foarte bună. O voce nu tocmai mare, dar foarte plăcută și scolară. Sunt puține cântărețe cari au pătruns în frumusețea liederului german; afară de asta, cântăreața redă pe deplin splendoarea cântecului „Hopak“, al rusului Musorsky. Cu un cuvânt „Popoviciști“ sunt unii dintre puținii artiști români, cari făcând artă pentru artă, devin din zi în zi tot mai celebri.

S'a scris de neamănădate ori în gazetele din capitală, precum și provincii despre succesele avute în Austria; rămâne să-i auzim cât de curând și în România.

— În seara de Silvestru, domnul ministru plenipotențiar Mitilneu, a primit la recepție „Colonia română din Viena“. „România Juna“ și-a trimis și dânsa reprezentanți ei, în frunte cu vicepreședintele Dr. Ionel C. Dobrin. „E pentru prima oară, când am ocazie să cunosc membrii României Juna“ — au fost cuvintele Excelenței Sale, făcând totodată și un dar de anul nou, mărind fondul societății, cu un milion coroane austriece. Dna Mitilneu s'a interesat de șezătoriile literare și artistice, cari se aranjează din două în două săptămâni la sediul societății „România Juna“, având dorința, ca pe viitor să audă și un mic coral al lincirii. Acel ce scrie aici a fost însărcinat cu înființarea unui cor, atât pentru sârbarile naționale, cari se vor aranja la legătura română cât și un cor bisericesc, pentru serviciile divine, săvârșite de harnicul preot Dr. Procopovici, (Bucovina). FIL. BARBU.

Știri de pretutindeni

Către Consiliul orașului Cluj. Nu putem înțelege care poate fi cauza că, de o vreme încoace, cetățenii orașului sunt lipsiți, în orele de după masă, de apă, deși aceștia achit taxele integrale. Din cauza aceasta suferă atât cetățenii cât și întreprinderile industriale, cari au absolut nevoie de apă toată ziua. Prin o astfel de „economie“ făcută pe spinarea cetățenilor se ruinează însăși întreprinderile naționale; iar prin faptul că nu este apă până la ora 6 1/2 seara, muncitorii, din fabrici și ateliere, sunt nevoiți să meargă acasă nespălați și cu mâinile murdare.

O bancă a voluntarilor la Cluj. La Cluj s'a înființat de curând o bancă a voluntarilor, alegându-se consiliul de administrație din foștii voluntari. Capitalul s'a hotărât deocamdată la 3 milioane de lei.

Vizită regală. În prima jumătate a lunii Martie, Familia regală jugoslavă va face o vizită domitorilor Italiei.

Ce fac americanii. În America s'a construit o mașină de șburat, care poate duce 12 oameni, un tun și șapte mitraliere.

O viață lungă. În Timișoara, a murit bătrâna Elisabeta lancesa, în vârstă de 103 ani. Bătrâna lancesa a trăit în viață timp de 85 de ani. În tinerete a trăit timpuri bune, dar în ultima vreme trăia din mila oamenilor.

Biblioteca populară. „Cercul studenților bănățen“ secția Cluj, pri de legatului său d. Petre Rămeșanțu, st. dent la medicina, a înființat o bibliotecă populară în comuna Gherman din județul Timiș-Torontal. Deschiderea bibliotecii s'a făcut a doua zi de Crăciun. Biblioteca se compune din: 1000 de cărți dăruite de Cerc, 50 de cărți dăruite de d. P. Rămeșanțu și 50 de cărți de d. șoara Maria Anca, studentă. Astfel de fapte duc la biruința culturală a unui neam.

Doi frați se omoară unul pe altul. Săptămâna trecută, în orașul Timișoara, frații Vitomir și Viza Vicov, au fost găsiți morți în acelaș odaș. Fiecare avea câte un revolver în mână ceea ce însemnă că s'a împușcat unul pe altul. Cauza acestei crime a rămas necunoscută. Se știe că frații trăiau bine amândoi.

Găsirea a două femei moarte. Pe câmpia din jurul satului Arama, comuna Coarnele Caprii, jud. Iași, oamenii au găsit afară din sat, într'un șanț de lângă marginea șoselei, două femei moarte iar coriile din trupurile lor măncau bucăți de carne. Femeile se chemau Aglaia Borș și Maria Lancu, amândouă în vârstă de câte 30 de ani. Ele au înghețat de frig pe drum din pricină că în calea lor se opriseră la câteva crășme și băutură. Iată la ce nenorociri duce beția.

O nenorocire într'o cafenea. O nenorocire s'a întâmpnat în comuna Rădăuții din Bacău. Soldatul jandarm Braton Petre pe când se afla la cafenea Horvath și spijiniind carab na de o masă, a început să scrie o scrisoare părinților.

La un moment dat, arma cade jos, la foc și se descarcă în gaudul C. Pascu, omorându-l. Jandarmul a fost arestat.

Soție vândută. Multe se mai aud în lumea aceasta și multe rele se mai întâpțuesc. Iată o ispravă a unui: Lászlo András dintr'un sat din Săcuime, având nevoie de bani s'a dus la îndrăgostitul de odinioară al femeii sale, la fiacul Mathis András, zicându-i că-i vinde soția. Fiacul a primit îngrăduiala cu singura condiție că învoiala să se facă la notarul satului, pentru a fi mai cu teamei și contractul în toată regula legii. Târgul s'a încheiat la 11 Ianuarie a. c. în următoarele condiții. Lászlo András își vinde soția născută Dénés lui Maties Andris, care o cumpără cu 25 de mii de lei.

Soția vândută va fi predată cumpărătorului în ziua de 20 Ianuarie, ora 10 dimineața. În afară de soție vândătorul va mai da cumpărătorului încă un porc gras, doi boi și zestrea femeii. Cel care va fi lipsă dela târg va fi obligat să plătească celuiulalt 50 de mii de lei. Și ca actul să fie și mai bun s'a pus pe el timbre de 500 de lei. Bărbatul i-a spus isprava făcută soției sale dar ea a crezut că e o glumă. Încredințându-se cu o zi înainte de vânzare, soția a fugit în casa părinților ei, deschizând proces de despărțire împotriva bărbatului. Lumea din ce în ce e mai stricăță.

Redacționale. Rugăm pe toți acei cari ne scriu la „Cultura Poporului“, ca articolele trimise să aibă un stil cât mai clar, mai concis, și lipsit de neologisme. Vrem o limbă curată, limpede. Articolele să fie scrise pe îndelețe iar nici de cum după calodupul obișnuit la foile zinoice.

Legea din America împotriva bănturilor. Trei femei americane, găsite vinovate pentru călcarea legii care oprește bănturii spitroase (rachiuri și ceelealte) au fost pedepsite în luna trecută de judecătorii din America cu sume între 300—500 dolari. Maria Dobrin, la care s'a găsit rachiuri, a fost pedepsită cu 300 de dolari și plata cheltuielilor de judecată. Ana Kopko, care vindea rachiuri, a fost amendată cu 500 de dolari și plata cheltuielilor. Mary Sinko, al cărei bărbat e în închisoare, a fost găsită de asemenea vinovată de vînderea rachiurilor și pedepsită cu 500 de dolari. Bună lege a Americanii. Ea li va lumina pe cetățenii să se lase de beaură și să cheltuiască bani numai pe lucruri folositoare. Cu vremea oameii se vor deprinde să t aiască și fără băntură și atunci vor vedea ce gând fericit a avut legiuitorul, când a alcătuit această lege. Ce bine ar fi, dacă și la noi oamenii s'ar lasa de băntură!

Redacționale. Rugăm ca din fiecare comună unde s'a ridicat monument în amintirea eroilor căzuți pentru întregirea neamului românesc, să ni se trimită câte o fotografie a monumentului, dimpreună cu câteva date pentru a fi publicate în foaie. De asemenea de către ni se trimită câte o dare de seamă despre sfințirea unei biserici să se alătore și fotografia cu biserică.

„Cultura Poporului“, nu trebuie să lipsească din nici o casă românească. A pătruns în toate colțurile pământului locuit de români. Întregă presă românească are numai cuvinte de laudă cu privire la felul cum e scrisă. Săptămână de săptămână publică articole frumoase, scrise de cei mai buni scriitori români și știri din tot cuprinsul țării românești și din străindute. Pentru fiecare casă românească e un oușpe drag, un sol de bine, o adeverată fiică culturală. Cititorii, cari îndeamnă și pe alții să o aboneze își implinesc o datorie sfântă față de cultura românească.

Locuri vacante: La oficiul telegrafic și telefonic Central Cluj se află mai multe locuri vacante de impiegtati și impiegtate cu salariul de 1400—1500 lei lunar în plus adaușor pentru ore de noapte și tantieme care depinde de capacitatea și forța de muncă a fiecăruia și care se poate ridica la 500—1000 lei chiar și mai mult.

Condițiunile: să fie român absovent a cel puțin 4 clase secundare, vârsta 18 ani, să cunoască bine limba română în vorbire și scris, să fie sănătos. Făcând angajement că 6 ani nu va părăsi instituția. Cererile însoțite de certificatul de studii, act de naștere, moralitate și certificat de sănătate să fie adresate dlui Diriginte al oficiului telegrafic, Cluj.

Conferințele pastorale. În fiecare an, preoții din toată țara, se întrunesc la reședința fiecărui județ, unde au a discuta chestiuni privitoare la buna îndrumare a poporului, pe căile vieții sufletești și sociale.

Subiectul ce, urmează a fi discutat în conferință, se da de Episcopul sau Metropolitanul locului și preoții sunt obligați de a-l studia și desvolta, înainte colegilor lor, întruniri în conferință, precum și a propune soluții.

I. P. S. Metropolitanul Pimen al Moldovei, preocupat de starea bolnăvicioasă morală și fizică a populației noastre, a semnalat în cartea sa pastorală, data la începutul acestui an 1924, unele din relele, care slăbesc viața poporului, iar acum pentru conferințele pastorale din anul acesta, a ales următoarea teză, al cărui cuprins corespunde în totul nevoilor morale a poporului.

„In urma și din cauza marelui război, s'au ivit, în țara noastră, o multime de patimi și de boale, cari degenează neamul și amenință viața poporului.

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Alcoolismul, tuberculoza sau ofiica și boalele lumbesti, s'au răspândit în chip înspăimântător, mai ales la sate. Care e datoria preoțului, ca părinte sufletesc al poporului, în fața acestor grozave primejdii și cum trebuie să lupte „ontra lor?“

Uleiuri de uns și Uleiuri de cilindre de proveniență indigenă și americană pentru toate scopurile. I-a VASELINA GALBENA (TOVOTA). Curele de transmisiune (de piele) de fabricațiune indigenă sau din streinătate, în toate dimensiunile, simple și duble, furnizează prompt din depozitele sale Departamentul Mașinelor al Reuniunii agricole s. a. SIBIU, Strada Sărei numărul 22, TÂRGU-MUREȘ, Piața Mihai-Vit. Oferte și mostre se trimit la cerere prompt și gratuit oricui!

Sucursala SZANTO & KOMLOS din Arad Sub conducerea lui OTTO STIEF Cluj — Piața Unirei 14 — Cluj In atelierele noastre proprii se confecționează haine pentru bărbați și copii. — Mare asortiment cu îmbrăcăminte de iarnă: Paltoane, Raglane Paltoane scurte îmblănite; care se vinde cu prețurile cele mai avantajoase. Incercați spre a vă convinge.

Pirogravură, sculptură. Aranjamente pentru bucurii, antreuri, salonașe. Obiecte splendide. Cadouri. En gros, en detail! 6. Str. Sfinților 6. București.

Nu mai există epidemie la vite Comerțianți, Cooperative, Preoți, Învățători și Cercuri gospodărești să învațați gospodării, că prin examinare sanitară s'a stabilit că boala terile boalelor de epidemie, aprindere de piamaș și boala de gură vitele, porcii și oile fiecare le poartă în sine. Deci pentru aceasta Gospodarii să nu aștepte până ce li se înbolnăvesc vitele. DEOARECE CU O ÎNGRIJIRE MAI UȘOARĂ și cu cheltuieli mai puține cu mult mai avantajos poate apăra vitele sale în contra tuturor boalelor asigurând astfel fericirea și folosul bun al gospodariilor. — ÎNGRIJIREA ESTE CU TOTUL UȘOARĂ. La vite în locul sărei ordinare ce s'a folosit până acum să se folosească sarea antiseptică nutritivă „DESINFECTOR“ a prim medicului veterinar Dr. DAVID ELEMÉR. — Această sare nutritivă desinfectază gura, sângele, plămânela și ficatul animalelor și bacteriile boalelor de epidemie, ce s'ar ivi nimindule și apărându-le în contra tuturor boalelor. Prin întrebunțarea acestei sări antiseptice nutritive gospodarul își asigură o prășire de vite sănătoase, măncașioase și grase iar acolo NU MAI EXISTĂ EPIDEMIE. GOSPODARIIL SA RĂSPÂNDIÎ ÎNTRE CUNOȘTII OVI. Fotoarea acestei sărei nutritive și aceasta va asigura fiecăruia fericirea și folosul bun. — ACESTE MATERII DE APĂRARE se pot găsi la toate prăvăliile și cooperativele din țară care comuă Un pachet de 1/4 kgr. împreună cu instrucțiune asupra modului de întrebuințare, costă 20 lei. Pentru comercianți și Cooperative în pachete de 20 bucăți a 1/4 kgr. trimite contra sumei de lei 300, trimiși înainte, sau 310 lei cu ramburs în toată țara. Reprezentant general pentru toată România. 0000 FIRMA SOÓS & COMP. T.-MUREȘ STR. PRINCIPESA MARIOARA NO. 2 La comenzi rugăm a indica punctuos adresa exactă (județul poșta ultimă.)

O RECLAMA folositoare se face în „CULTURA POPORULUI” ... care se tipărește în 56 mii de exemplare.

U-N-I-R-E-A

SOCIETATE ANONIMĂ
PENTRU INDUSTRIA DE
BONBOANE, BISCUȚI,
ETC. ȘI CARTONAJE

TELEFON NO. 7-75

FABRICA DE CIOCOLATA

CLUJ, Str. A. PANU Nr. 6.

„Mode de Paris”

Cluj Piața Unirei 12 Cluj

Cel mai modern și elegant magazin de blănuri

Bogat asortiment cu cele mai fine și elegante blănuri foarte frumoase care vă place onoratei și distinsei noastre clientele

Atelier special pentru confecțiuni de blănuri cu prețuri avantajoase

Notăți vă rog bine adresa! Să nu uitați!
„MODE DE PARIS”, Piața Unirei 12

Ferestrele cu motoare și motoare din Deutz

Curele din piele bună

Wolfner

Articole de cauciucuri și tehnice se află permanent în depozit

HANN & Co. S. A. Comercială de mașini și tehnici

Cluj, Strada Regina Maria No. 11.

WILHELM HIENZ

CLUJ

AGENTURĂ COMERCIALĂ

CASA FRĂȚII DEUTSCH

TRANSPORTURI INTERNAȚIONALE

CLUJ
PIAȚA UNIRII 26.

FILIALE: BUCUREȘTI, BUDAPESTA, WIENA, BRAȘOV, ARAD, ORADEA-MARE, TÂRGU-MURES, PASSAU, BERLIN + + +

IMPORT ȘI EXPORT

INTERNĂȚIONAL de GHETE

CLUJ

STRADA REGINA MARIA 7

„ATELIERUL”

SINDICATUL PANTOFARILOR ȘI CIZMARILOR ROMÂNI DIN CLUJ.

CONFEȚIONEAZĂ BOCANCI PENTRU ARMATĂ, MUNCITORI ȘI ȚĂRANI CU PREȚURILE CELE MAI REDUSE.

„L A B O R”

FABRICĂ DE ÎNCĂLȚĂMINTE S. A. SUB CONDUCEREA TEHNICĂ A SINDICATULUI PANTOFARILOR ȘI CIZMARILOR ROMÂNI

Cluj, Strada Regina Maria No. 51.

CONFEȚIONEAZĂ LA COMANDĂ GHETE PENTRU DAME ȘI DOMNI PE LÂNGĂ PREȚURILE CELE MAI REDUSE. SERVICIUL PROMT! — MARFA CALITATE SUPERIOARĂ!

Spirit cu mentol

Transilvania

cel mai bun

EAU DE COLOGNE No. 151

Favorita Doamnelor din Elită

KALMÁR

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII

CLUJ, Str. Regina Maria 42.

Mare magazin cu Coloniile și Văpșari En-gros-En-Detail.

Ne felul de Analină pentru vâpș. Lână și Bumbac.

Cel mai bine asortat și mai puțin magazin în această țară.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după deseneuri se pregătesc artistic la fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

HUNVALD

CLUJ, Str. Vlahuță 3. Telef. 147.

RESMĂLȚIUM OGLINZIȘTRICATE

Lloyd Express 1570. 10-27-28

Acasă
vrei bonboane bune
cere

„MELISSA”

15-14

Telefon 648 și 865

Cluj - Calea Dorobanților 40 și 41-a

Izvorul cel mai eficient de cumpărare

REGELE PĂLĂRIILOR

CLUJ, PIAȚA UNIRII

Lloyd 1656. 7-50-51

LOUIS DÉRÉ

BLĂNAR

Cluj, Str. Memorandumul Nr. 8.

Telefon 23-22

Lloyd 1928. 4-20-21

BAIA DIANA

Camera cu abur și vase, pentru și tratament hidroterapeutic, băi igienice cu saună, cu cure sau cu extras de brânză

CONTROL MEDICAL

Lloyd 1622. 3-13-25

Cele mai bune mașini de scris să capătă la

MIHAI KÖRMENDY

specialist în reparări

CLUJ, Strada Regina Maria 25. Telefon 8-41

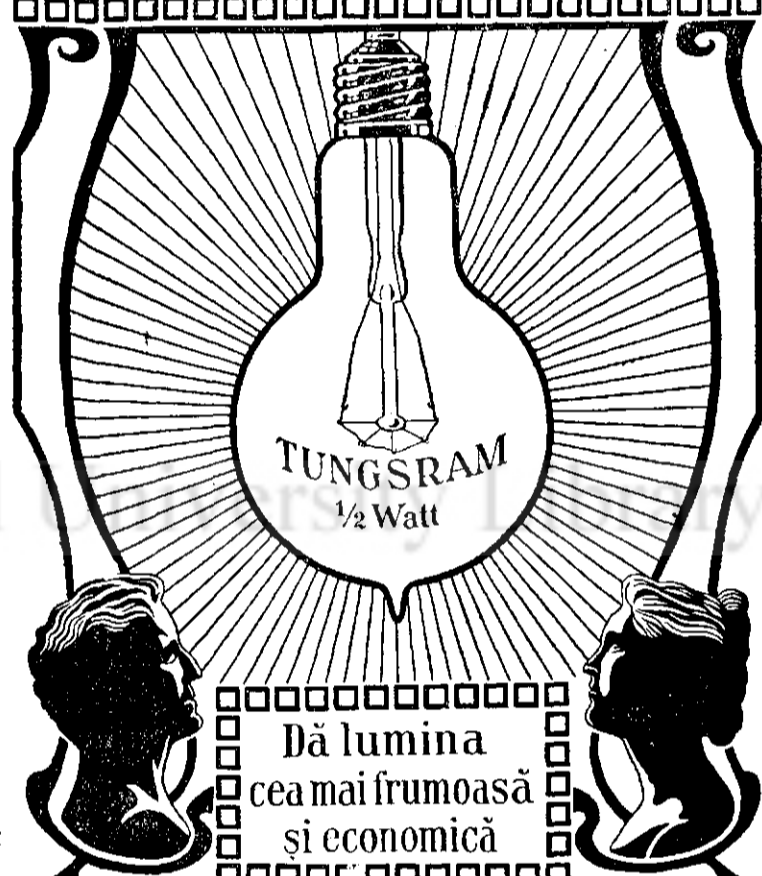
Lloyd 1628. 4-20-21

Traian G. Stoenescu

AVOCAT

BUCUREȘTI, CALEA ȘERBAN-VODA NO. 42.

TUNGSRAM

Dă lumina cea mai frumoasă și economică

Franzbrantwein

Este cel mai bun preparat pentru

fricțiuni
răcorește
vindecă
întinereste

„Transsylvania”

Cărbuni de Prusia, prima calitate, cărbuni de saon în bucăți, pentru încălzitul camerelor și cărbuni de Prusia, spălați de două-ori pentru ferari, transportează prompt la domiciliu

BERGNER și CZIMENT

Cluj, Str. Bucovina 28

Telefon Nr. 516.

CETIȚI, RĂSPÂNDIȚI
„CULTURA POPORULUI”

Fabrica de bere din Turda S. A.

KORONA FABRICA: TURDA, TELEFON NO. 5

CEA MAI GUSTUOASĂ BERE DESCHISĂ

GLORIA

BERE DIN MALT DUBLU...

TELEFON Nr. 394 DEPOZIT PRINCIPAL: C. L. U. J., CALEA DOROBANȚILOR 11 TELEFON Nr. 394

Mașini industriale

Motoare de benzină de 60 PH. cu 4 suluri și aranjament precis, reparată de fabrică cu îngrijire aproape nouă, mașină, pentru Uzine în special potrivită. Imediat vă poate lăsa.

Mașină de aburi jumătate stabilă folosită dar reparată cu îngrijire de fabrică.

Motor de benzină nou de 35 PH. cu sul culeat și porțitor cu aer comprimat.

Motor Diesel nou de 33 PH. produsul original al fabr. R. Lang.

Motor de gaz nou trăgător de 30 PH. cu sul culeat și porțitor cu aer comprimat.

Motor nou de oleu cu suluri stabile și porțitor cu aer comprimat, mașină cu organizm modern, la mânărea dinamului e foarte potrivită.

Mașini de transport și roate de motoare

Tanc de transport sistem Carterpillar american (Raubenschlepper) puțin folosit, mașină perfect reparată de fabrică. Pe teren transportabilă, trece peste pământ și văi mai mici. Special potrivită pentru exploatarea de păduri.

Plug cu motor W. D. de 55 PH. abea folosit cu 6 fere, cari taie o lățime de 180 cm. Perfect reparat de fabrică și egal cu unu nou.

Plug cu motor „Kaba” de 40 PH. cu 5 fere, taie în 140 cm. lățime.

Plug cu motor „Körting” de 12 PH. cu 3 fere, e potrivit și pentru mânărea mașinei de imblăit.

Instrumente de imblăit de la 3 cai putere începând în orice măsură, cu paturi de uns cu inel și globuleți, produsele fabricii Hofner și C. F. R.

Instalațiuni complete pentru moară cu saune pentru suluri de sistem original Ganz, „La ferte” și pietre budene originale.

Țirădele cu motor de benzină, mese americane pentru ferestre, Circular, săcuri cu unu și două brațe.

Motoare electrice și dinamouri în toate măsurile lăfăram imediat din depozit. Oferte de prețuri cu plăcere serveste.

Nicolae Fehér S. A. de mașini

DEPOZITELE ÎN CONSIGNAȚIE, CLUJ,
PIAȚA UNIREI 26 (FRĂȚII DEUTSCH)

CEA MAI MARE BUCURIE PENTRU COPII

COLECȚIA REVISTEI COPILOR

cu povestiri minunate, deseneuri artistice, frumos legat. 444 pagini, format mare. LEI 120.

M. S. REGINA MARIA

POVEȘTEA UNEI FETIȚE, CARE VROIA SĂ ȘTIE TOATE

cu desenele de Fetrescu, Bolter, Tempeanu, Popa, etc. LEI 70.

La
Librăria LEPAGE Cluj

Totdeauna asortiment bogat cu cărți române, franceze, germane, de literatură, cărțile ilustrate pentru tinerime.

Instalații electrice și de apaduct precum și repararea acestora le efectuează ieftin și conștiincios

PALLOS & MARKÓ

INGENERI MECANICI DIPLOMAȚI

CLUJ STRADA N. IORGA NO. 7 CLUJ

TELEFON 650. TELEFON 650.

Preliminare de spese în mod gratuit!

Cu deplină garanție ca înainte de războiu — cele mai bune

CURELE DE TRANSMISIUNE

de următoarele specialități: Curele de piele pentru dinamouri, Cășoare și tot felul de piei pentru întrebuințare tehnică — fabricate

FRĂȚII RENNER & COMP.

SOCIETATE ANONIMĂ
C L U J.

13-21